

I

(Tájékoztatások)

SZÁMVEVŐSZÉK

5/2005. sz. KÜLÖNJELENTÉS

a Parlamentnél, a Bizottságnál és a Tanácsnál felmerült tolmácsolási költségekről az intézmények válaszaival

(az EK-Szerződés 248. cikke (4) bekezdésének második albekezdése alapján)

(2005/C 291/01)

TARTALOM

	Bekezdés	Oldal
ÖSSZEFOGLALÓ	I–VIII.	3
BEVEZETÉS	1–12.	4
AZ ELLENŐRZÉS CÉLJA ÉS HATÓKÖRE	13–14.	5
ÉSZREVÉTELEK	15–81.	5
A tényleges szükségleteket felülmúló tolmácsszolgáltatások elkerülésére alkalmazott eljárások	15–29.	5
Parlament	16–21.	6
Bizottság	22–24.	6
Tanács	25–29.	7
Valamennyi tolmácsolási igény kielégítése	30–32.	7
A tolmácsolás költsége	33–71.	8
Költségszámítások	33–38.	8
A tolmácsolási költség elemzése	39–41.	10
A tolmácsolás költségét befolyásoló egyéb körülmények	42–58.	10
Külön észrevételek a szabadúszó tolmácsok költségére vonatkozóan	59–71.	12
A tolmácsolás minősége	72–81.	14
Parlament	72.	14
Bizottság és Tanács	73–81.	14
KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK	82–95.	15
A tényleges szükségleteket felülmúló tolmácsszolgáltatások elkerülésére alkalmazott eljárások	82.	15
Valamennyi tolmácsolási igény kielégítése	83–84.	15
A tolmácsolás költsége	85–92.	15

	<i>Bekezdés</i>	<i>Oldal</i>
A tolmácsolás minősége	93.	15
Lehetséges előrelépések	94–95.	16
I. MELLÉKLET: A Parlamentre, a Bizottságra és a Tanácsra vonatkozó specifikus rendelkezések		17
II. MELLÉKLET: A Számvevőszék által kifejlesztett költségszámítási módszer		18
Az intézmények válaszai		19

ÖSSZEFOGLALÓ

I. Az EU-intézményeknél huszonegy nyelvnek van hivatalos és munkanyelvi státusza. Az intézmények közül, tevékenységük jellegéből adódóan, a legtöbb tolmácsolási szolgáltatásra a Parlamentnek, a Bizottságnak és a Tanácsnak van szüksége. A Parlamentnek saját tolmácsrészlege van. A Tanács és a Bizottság tolmácsolási szükségleteit a Bizottság Tolmácsolási Főigazgatósága (Tolmácsolási FI) látja el.

II. Mivel a felmerülő igények az év folyamán egyenetlenül oszlanak meg, az Európai Unió intézményei nemcsak főállású tolmácsokat (tisztviselőket), hanem kiegészítő személyzetként szabadúszó tolmácsokat (más néven ACI-kat: Auxiliary Conference Interpreters [kiegészítő konferenciatolmácsok]) is foglalkoztatnak.

III. A számvevőszéki ellenőrzés célja az volt, hogy felmérje a Parlamentnél, a Bizottságnál és a Tanácsnál a tolmácsolási szolgáltatásokra vonatkozó pénzügyi gazdálkodás eredményességét és hatékonyságát. Az ellenőrzés elsősorban annak megállapítására törekedett, hogy megfelelő eszközökkel és eljárásokkal rendelkeznek-e ezek az intézmények annak biztosítására, hogy:

- a tolmácsolási szolgáltatások ne múlják felül a tényleges szükségleteket,
- valamennyi tolmácsolási igényt ki tudjanak elégíteni,
- a tolmácsolási szolgáltatásokat a lehető legalacsonyabb költségen tudják biztosítani,
- a tolmácsolás magas színvonalon történjék.

IV. Az ellenőrzés kimutatta, hogy a tolmácsolás minősége többnyire megfelel a szükségleteknek és az elvárásoknak, de még lépéseket kell tenni a költségek csökkentése érdekében, valamint a megígéyzelt, de igénybe nem vett tolmácsolási szolgáltatások elkerülésére.

V. Az intézmények eltérő módszereket alkalmaznak a tolmácsolási igények kielégítésére. Amíg a Tolmácsolási FI az igénylő bizottsági főigazgatóságokkal együtt megvizsgálja, hogy ténylegesen megalapozottak-e a tolmácsolási igénylések, és eldönti, hogy melyeket kell kielégíteni, addig hasonló értékelésre a Parlamentnél nem kerül sor: itt – a rendelkezésre álló erőforrások függvényében – minden szabályszerű igénylésnek eleget tesznek. A Tanács 2004-ben új eljárást fogadott el, amely egyértelműen ösztönzi a tolmácsolási igénylések korlátozását.

VI. A Számvevőszék számítása szerint 2003-ban a tolmácsolás összesített költsége hozzávetőlegesen 57 millió EUR volt a Parlamentnél, illetve mintegy 106 millió EUR a Bizottságnál, a Tanácsnál, a bizottságoknál és egyes ügynökségeknél. Egy tolmács napi munkájának átlagos költsége 1 476 EUR volt a Parlamentnél és 1 046 EUR a Bizottságnál, illetve a Tanácsnál.

VII. Az intézményeknek ugyan sikerült korlátozniuk a tolmácsolás mennyiségét, ám további megtakarításokat lehetne elérni, ha el lehetne kerülni a késői visszamondásokat, az utolsó pillanatban beadott ülésigényléseket, az ülések egyenetlen megoszlását a hét, illetve az év folyamán, valamint az ACI-k drága utazási költségeit. Mivel a tolmácsrészlegek vajmi kevésbé befolyásolhatják ezeket a tényezőket, megtakarításokat csak az ülések szervezőinek előrelátóbb tervezésével lehetne elérni.

VIII. Az üléseken használt nyelvekről készített jelentések nagyon hasznosak annak felmérésére, hogy a biztosított tolmácsolási szolgáltatások megfeleltek-e a résztvevők igényeinek, ám számos alkalommal mégsem készül ilyen jelentés. A Tanácsnál a visszamondott ülések költségeiről kimutatást küldenek az ülések szervezőinek: ez olyan helyes gyakorlat, amelyet ki kellene terjeszteni a többi intézményre is.

BEVEZETÉS

1. Az Európai Közösséget létrehozó szerződés 290. cikke felhatalmazza a Tanácsot, hogy egyhangú határozattal meghatározza a Közösség intézményeinek nyelvhasználatára vonatkozó szabályokat.

2. Az 1. sz. – az Európai Unió minden egyes bővítésekor módosított – rendelet értelmében a Tanács 21 nyelvnek (angol, cseh, dán, észt, finn, francia, görög, holland, ír, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, német, olasz, portugál, spanyol, svéd, szlovák és szlovén) adott intézményi hivatalos és munkanyelvi státuszt ⁽¹⁾.

3. Az 1. sz. rendelet alapján tolmácsolási szolgáltatásokra akkor van szükség, amikor egy ülésen több munkanyelvet használnak.

4. Az intézmények közül, tevékenységük jellegéből adódóan, a legtöbb tolmácsolási szolgáltatást a Parlamentnek, a Bizottságnak és a Tanácsnak kell biztosítania. 2003-ban a tolmácsolás összesített költsége hozzávetőlegesen 57 millió EUR volt a Parlamentnél, illetve mintegy 106 millió EUR a Bizottságnál, a Tanácsnál, a bizottságoknál és egyes ügynökségeknél.

5. A Parlament Tolmácsolási Igazgatósága elégíti ki a Parlament (brüsszeli, strasbourg-i vagy máshol tartott ülései kapcsán felmerülő) valamennyi, továbbá az ombudsman, a Bizottság luxembourgi részlegei, illetve a Számvevőszék tolmácsolási szükségletét. Az utóbbi időben – az ellenőrzés befejeződése után – a Parlament bizonyos napokon a Régiók Bizottságának tolmácsolási szükségletét is ellátja.

6. A Bizottság Tolmácsolási Főigazgatósága (Tolmácsolási FI) elégíti ki – a luxembourgi ülések kivételével – a Bizottság igényeit (ez teszi ki a tolmácsolási napok hozzávetőlegesen 40 %-át), a Tanács igényeit (a tolmácsolási napok több mint 50 %-a), valamint az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, a Régiók Bizottsága, az Európai Beruházási Bank és egyes európai ügynökségek igényeit.

7. A Tanácsnál csak egy kisebb konferenciaszervezési egység működik, amely megszervezi az üléseket, valamint tolmácsolási szolgáltatást rendel a Tolmácsolási FI-től.

8. Mivel a felmerülő igények az év folyamán egyenetlenül oszlanak meg, az ülések gyakorisága, valamint a kért nyelvi összetétel függvényében az Európai Unió intézményei nem csak főállású tolmácsokat (tisztviselőket) ⁽²⁾ foglalkoztatnak, hanem kiegészítő személyzetként szabadúszó tolmácsokat (más néven ACI-kat ⁽³⁾: Auxiliary Conference Interpreters [kiegészítő konferenciatolmácsokat]) is. A munkafeltételeket, a javadalmazást, valamint a költségterítéseket az ACI-k esetében az „Európai Közösségek egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételek”, továbbá a tolmácsok legnagyobb szakmai szervezete, a Konferenciatolmácsok Nemzetközi Egyesülete (IACI) és a tolmácsokat foglalkoztató három EU-intézmény (ti. a Bizottság, a Parlament és a Bíróság) között aláírt szerződés szabályozza; ugyanezt a főállású tolmácsok esetében a személyzeti szabályzat ⁽⁴⁾ rendezi.

9. 2003-ban összesen mintegy 150 000 tolmácsolási napnyi szolgáltatást nyújtottak az uniós intézményeknek. Ennek hozzávetőlegesen 39 %-át a Tanács, 26 %-át a Bizottság brüsszeli, 4 %-át a Bizottság luxembourgi részlegei, 21 %-át pedig a Parlament vette igénybe. A többi európai intézmény és szerv (a Bíróság, a Számvevőszék, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, a Régiók Bizottsága, az Európai Beruházási Bank, az ügynökségek stb.) tesz ki a fennmaradó 10 %-ot. A szolgáltatási oldalról a Tolmácsolási FI elégíti ki a tolmácsolási igények 70 %-át, a Parlament 27 %-ot ⁽⁵⁾, a Bíróság pedig 3 %-ot.

⁽²⁾ A 2004. májusi uniós bővítést megelőzően a Tolmácsolási FI majdnem 500 főállású tolmácsot foglalkoztatott, a Parlament több mint 200-at, a Bíróság pedig 33-at.

⁽³⁾ A szabadúszó tolmácsokra a francia AIC (*Auxiliaire Interprète de Conférence*) betűszóval is szoktak utalni.

⁽⁴⁾ Az Európai Közösségek tisztviselőinek személyzeti szabályzatát és egyéb alkalmazottainak alkalmazási feltételeit a legutóbb a 723/2004/EK, Euratom rendelettel (HL L 124., 2004.4.27., 1. o.) módosított 259/68/EGK, Euratom, ESZAK tanácsi rendelet határozza meg (HL L 56., 1968.3.4., 1. o.).

⁽⁵⁾ Statisztikai megfontolásból a Tolmácsolási FI a tolmácsolási napot úgy határozza meg, mint két olyan félnapos időszakot, amelynek során egy tolmács végzett valamennyi tényleges tolmácsolási munkát (azaz nem értendő bele az utazási idő, valamint más tevékenységek). Tekintve, hogy a Tolmácsolási FI, a Parlament és a Bíróság eltérően számítja ki a tolmácsolási napok számát, az ellenőrök az összevethetőség érdekében a Tolmácsolási FI számítási módjához igazították a többi intézmény adatait, így kiszámíthatóvá vált mind az egyes intézmények aránya az összes szolgáltatások tekintetében, mind a tolmácsolási nap szerinti költség.

⁽¹⁾ A módosított 1958. április 15-i 1. sz. tanácsi rendelet az Európai Gazdasági Közösség által használt nyelvek meghatározásáról (HL 17., 1958.10.6., 385/58. o.).

1. táblázat

Az EU-intézményeknek szolgáltatott tolmácsolási napok mennyisége (index 1998 = 100) ⁽¹⁾, az új tagállamok nyelveivel együtt

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Tanács	100	96,8	96,3	105,6	109,1	103,9	89,9
Bizottság	100	101,5	100,4	94,7	85,8	85,1	85,1
Tolmácsolási FI egyéb intézményeknek	100	95,2	102,7	112,3	91,0	88,8	95,8
Tolmácsolási FI összesen	100	98,5	98,5	101,8	98,2	95,0	88,9
Parlament	100	85,0	92,7	97,8	97,7	97,2	103,1
Összesen	100	93,8	96,5	100,4	98,0	95,8	93,9

⁽¹⁾ Az összevetés megkönnyítése érdekében alapévként az 1998-as év szolgált, tekintve, hogy 1998 és 2003 is a parlamenti választásokat megelőző, egyben a Bizottságot megújító év. Ezenfelül mindkét évben azonos volt a hivatalos nyelvek száma (11), hiszen az utolsó előtti bővítésre még 1995-ben került sor.

10. Az 1. táblázat kimutatja, hogy az elmúlt években az EU-intézményeknél sikerült csökkenteni az igénybe vett tolmácsolási szolgáltatásokat. A három legnagyobb intézmény közül a Tanács volt az egyetlen, ahol a tolmácsolási napok száma 1998 és 2003 között nőtt, ám a 2004. május 1-jével bevezetett „igénylés-re” rendszer megfordítani látszik ezt a tendenciát (lásd 27. bekezdés). 2004 azonban átmeneti évnél számít, ezért reprezentatív értéke bizonytalan.

11. A Tanácsnál 1998 és 2003 között igénybe vett tolmácsolási szolgáltatások alakulása nemcsak az ülések növekvő számával, hanem a tanácsi üléseken használt aktív és passzív nyelvek ⁽¹⁾ megnövekedett számával is magyarázható.

12. Az 1. sz. rendelet 6. cikke szerint „a Közösség intézményei eljárási szabályzataikban kiköthetik, hogy meghatározott esetekben melyik nyelvet kell használni”. Ez a kitétel teszi lehetővé, hogy a nyelvhasználati szabályozást az egyes intézmények sajátos igényeihez igazíthassák. Az intézmények eltérő mértékben használták ki ezt a lehetőséget, ahogy azt az I. melléklet bemutatja.

AZ ELLENŐRZÉS CÉLJA ÉS HATÓKÖRE

13. A számvevőszéki ellenőrzés célja az volt, hogy felmérje a Parlamentnél, a Bizottságnál és a Tanácsnál a tolmácsolási szolgáltatásokra vonatkozó pénzügyi gazdálkodás eredményességét és hatékonyságát. Az ellenőrzés a tolmácsolási szolgáltatások 97 %-át ölelte fel (vagyis az önálló tolmácsolással rendelkező Bíróság

⁽¹⁾ Aktív nyelveknek azokat a nyelveket nevezzük, amelyekre tolmácsolnak, passzív nyelveknek pedig azokat, amelyeket az ülések alatt használni lehet. Amikor az aktív és passzív nyelvek száma nem azonos, az ülések aszimmetrikus nyelvi szerkezete van: pl. a 7/6 nyelvi szerkezet esetében 7 nyelv passzív, 6 nyelv aktív.

kivételével valamennyit). Az ellenőrzés elsősorban annak megállapítására törekedett, hogy vajon ezek az intézmények megfelelő eszközökkel és eljárásokkal rendelkeznek-e annak biztosítására, hogy:

- a tolmácsolási szolgáltatások ne múljanak felül a tényleges szükségleteket,
- valamennyi tolmácsolási igényt ki tudjanak elégíteni,
- a tolmácsolási szolgáltatásokat a lehető legalacsonyabb költségen tudják biztosítani,
- a tolmácsolás magas színvonalon történjen.

14. Az ellenőrzés a 2003-as pénzügyi év kiadásait vizsgálta, de figyelembe vette a legutóbbi uniós bővítés következtében, 2004-ben beállt változásokat is.

ÉSZREVÉTELEK

A tényleges szükségleteket felülmúló tolmácsolási szolgáltatások elkerülésére alkalmazott eljárások

15. Az ülések tényleges nyelvhasználata azt mutatja, hogy a biztosított tolmácsolási szolgáltatás egyes esetekben felülmúlta a tényleges szükségleteket (egyes résztvevők saját anyanyelvüknél szívesebben használnak valamely szélesebb körben ismert hivatalos nyelvet; meghívott résztvevők távol maradnak, ami egyes tolmácsolási szolgáltatásokat feleslegessé tesz). A számvevőszék megvizsgálta, hogy az ellenőrzött intézmények mennyiben rendelkeznek megfelelő eljárásokkal a várható nyelvhasználat lehető legpontosabb előrejelzésére, valamint a tényleges nyelvhasználat nyomán követésére; az ülésszervezők ilyen eljárásokkal készíthetők arra, hogy ne igényeljenek az előrejelzésen túlmenő tolmácsolási szolgáltatást.

Parlament

16. Az eljárási szabályzat (lásd *I. melléklet*) – amely kimondja, hogy minden egyes képviselőnek jogában áll a saját választása szerinti hivatalos nyelvet használni, és hogy ezt a többi hivatalos nyelvre tolmácsolják – arra kötelezi a Parlamentet, hogy jelentős tolmácsolási erőforrásokat tartson rendelkezésen.

17. A tolmácsszolgáltatások nyújtásának szervezésére és felügyeletére az Európai Parlament Elnöksége 1999-ben egy „Többnyelvűségi Magatartási Kódexet” fogadott el, amelyet 2004-ben módosítottak. A kódexet vezérlő alapelvek szerint a képviselők egyenlő jogainak tiszteletben tartása mellett elfogadható költségvetési keretek között kell tartani a többnyelvűség költségét, hatékonyabban kell felhasználni az erőforrásokat, és tudatosítani kell a nyelvi szolgáltatások felhasználóiban, hogy azokat felelős módon, a tényleges szükségletek szerint kell igénybe venni.

18. A Parlament Tolmácsolási Igazgatóságától csak a magatartási kódexben felsorolt típusú ülésekhez (a Parlament plenáris ülései, irányító szerveinek, bizottságainak, küldöttségeinek stb. ülései) lehet tolmácsolást igényelni. A tolmácsszolgáltatást nem vehetik igénybe sem egyénileg eljáró képviselők, sem külső szervek, hacsak az Elnökség ezt kivételesen nem engedélyezi. A Tolmácsolási Igazgatóság a magatartási kódexben meghatározott prioritási sorrend szerint és annak korlátain belül biztosítja az igényelt tolmácsolást.

19. A magatartási kódex 2004-es módosítása kimondja, hogy minden tolmácsolási szolgáltatást igénybe vevő parlamenti testületnek (a kódex szóhasználatával „felhasználónak”) meg kell határoznia és rendszeresen aktualizálnia kell a képviselők által igényelt és ténylegesen használt nyelvek alapján kialakított „tolmácsolási nyelvi profilját”. A „profil” ugyan igen hasznos eszköz az igényeknek a tényleges szükségletekhez történő igazításában, mivel azonban az Európai Parlament képviselői nem kötelesek előre jelezni jelenlétüket az üléseken, pusztán a „tolmácsolási nyelvi profil” használata révén nem lehet elkerülni a felesleges tolmácsszolgáltatást, ha az ülésen nem vesznek részt egyes olyan képviselők, akik számára egy bizonyos tolmácsolási szolgáltatást beterveztek.

20. A magatartási kódex szerint az egyes ülések végén a tolmácmunkacsoportok vezetőinek az adott ülés titkárságával egyetértésben el kell készíteniük a tolmácsszolgálat igazgatója részére a megigényelt, de az ülés során igénybe nem vett tolmácsolási szolgáltatások listáját. E listát másolatban el kell juttatni az

érintett ülés titkárságának is. A gyakorlatban ezt az eljárást 2004 szeptembere óta alkalmazzák a bizottsági és küldöttségi üléseknél.

21. Az eljárási szabályzatnak megfelelően biztosított erőforrások abban az esetben haladják meg a tényleges szükségleteket, ha egy adott ülésen nem használják a feltételezett összes hivatalos nyelvet. A Parlament eddig nem végzett az ilyen esetek gyakoriságára és következményeire vonatkozó felmérést.

Bizottság

22. Minden egyes főigazgatóságon (FI) adminisztratív szervezeti egység összesíti az egyes ülések tolmácsolási igényeit, majd elektronikusan továbbítja ezeket a Tolmácsolási FI-hoz a DOR („Demande d'Organisation de Réunion”, ülés szervezési igénylési) rendszer segítségével. Az egyes FI-k javaslatot tesznek a kívánt nyelvi összetételre, és fontossági sorrendbe rendezik az ugyanazon napra igényelt üléseket. A Tolmácsolási FI heti belső „döntéshozatali” ülésein határozza meg, hogy mely igényléseket lehet a tolmácsok és a tárgyalótermek rendelkezésre állásának függvényében kielégíteni. További egyeztető üléseken határozzák meg a hat héttel később tartandó ülések mindegyikének külön nyelvi összetételét. A Tolmácsolási FI által megítélt aktív és/vagy passzív nyelvek száma gyakran alacsonyabb az eredetileg igényelt nyelvek számánál, ami a Tolmácsolási FI és az ülést szervező FI közötti egyeztetések eredménye.

23. A Tolmácsolási FI-nál a tolmácmunkacsoport vezetőjének jelentést kell készítenie az ülésről („rapport de séance”), amelyben beszámol arról, hogy mely nyelveket használtak az ülés során. 2004-ben a 8 107 tolmácsolással kísért ülés 82,5 %-áról készült ilyen jelentés. A tolmácmunkacsoport vezetői a jelentések 17,7 %-ában tájékoztattak arról, hogy az igényelt és biztosított passzív nyelvi tolmácsolási szolgáltatás meghaladta a tényleges szükségleteket, a következő egy vagy több okból: egyes nemzeti küldöttségek nem használták saját hivatalos nyelvüket, egyáltalán nem szólaltak fel, vagy nem voltak jelen. A jelentések 7,2 %-a említette, hogy nem használták az igényelt és biztosított aktív nyelvi tolmácsolási szolgáltatást. Mindezek az esetek együtt legalább ⁽¹⁾ 1 750 kifizetett, de igénybe nem vett tolmácsolási munkanapra rúgnak, s ennek költsége 1,5 és 2 millió EUR közötti összegre tehető.

(1) Ez a becslés azon az óvatos feltevésen alapul, hogy a probléma csak egyetlen küldöttséget érintett. Egy tolmácsolási munkanap átlagos költségét a 4. táblázat ismerteti.

24. A jelenlegi eljárás, amely szerint a különböző kérelmező FI-k igényléseinek ütközése esetén a Tolmácsolási FI mondja ki a végső szót, korlátok között tartja az igényléseket, ám egy tolmácsolásslátszólgáltatónak nehéz eldöntenie, hogy melyik ülés sürgősebb vagy fontosabb. Más nemzetközi intézményeknél már kiépítettek az erőforrás-menedzsmenthez jobban igazított rendszereket:

- az Európa Tanács belső kiszámlázási rendszert vezetett be,
- az UNESCO kvótarendszert alkalmaz, ahol a kvótát meghaladó tolmácsolási munkanapokat visszatérhelik az ülés igénylőjére.

Az EU-intézmények közül a Tanács fogadta el a 27. bekezdésben említett rendszert, amely fokozza a nemzeti küldöttségek költség-tudatosságát. Az új tevékenységalapú irányítási rendszer keretében a Tolmácsolási FI is hasonló intézkedések bevezetését fontolhatná meg.

Tanács

Az Európai Unió 2004-es bővítése előtt alkalmazott eljárások

25. A bővítést megelőzően az egyes ülések nyelvi összetételét meghatározó nomenklatúra a szokásokon alapult, és nem vizsgálták felül rendszeresen. Nem létezett eljárás annak megállapítására, hogy az üléseken részt vevők valóban igényeltek-e tolmácsolást anyanyelvükre, illetve hogy ténylegesen felszólaltak-e saját nyelvükön.

26. Egy 2001-es felmérés nyelvi túlkínálatot mutatott ki 799 tanácsi és bizottsági küldöttnél ⁽¹⁾. Habár a küldöttek állítása szerint 73 %-uknak volt lehetősége saját anyanyelvén felszólalni, csak 59 %-uk állította, hogy ténylegesen beszélt is ezen a nyelven. A különbség leginkább azokból az esetekből adódhat, amikor egy küldött anyanyelve nem túl elterjedt nyelv, ugyanakkor folyékonyan beszél egy szélesebb körben használt hivatalos nyelvet. Nem valószínű, hogy azoknak a küldötteknek, akik egy adott hivatalos nyelven beszéltek, saját anyanyelvükre történő tolmácsolásra lett volna szükségük amarról. Ezért ésszerű lenne az üléseken ténylegesen beszélt nyelveket tekinteni azoknak a nyelveknek, amelyekre szükséges tolmácsolni.

⁽¹⁾ Algoé Consultants, *Evaluation de la qualité des prestations fournies par le SCIC en matière d'interprétation* („A SCIC tolmácsolási szolgáltatásainak minőségi értékelése”), Lyon-Ecully, 2001. június 26.

A bővítés után alkalmazott eljárások

27. A Tanács főtitkárának a nyelvhasználatot a bővítést követő időszakra nézve szabályozó, 56/04. sz. határozata ⁽²⁾ lényeges változásokat hozott a tolmácsolásslátszólgáltatások igénybevételeiben. Az új rendszer a küldöttségek valós szükségleteihez igazítja a nyelvi szolgáltatásokat, növeli a küldöttségek költség-tudatosságát, valamint az elkerülhető tolmácsolási igénylések visszaszorítására ösztönzi a tagállamokat, ami a tolmácsolási költségek csökkenését eredményezi.

28. 2004. július 1-jétől már nem biztosítanak tolmácsolást 25 előkészítő testület (bizottságok, csoportok és munkacsoportok) üléseihez. Ennek következtében a Tanácsnál tolmácsolással kísért ülések számának napi átlaga 13-ról 11-re csökkent. A teljes 20/20-as nyelvi összetételt a Tanács költségvetése a Tanács, az Európai Tanács, valamint legfeljebb 20 előkészítő testület üléseire finanszírozza.

29. Más előkészítő testületek számára csak abban az esetben biztosítanak aktív vagy passzív tolmácsolást, ha azt a nemzeti küldöttségek igénylik. Ezen költségek fedezésére a küldöttségek nyelvenként 2 millió EUR összegű pénzügyi keretből gazdálkodhatnak. Az e célra fel nem használt összegek 66 %-át az adott tagállam utazási költségekre fordítható költségvetési előirányzataihoz csoportosítják át. A nemzeti küldöttségek félévente, két hónapos előzetes bejelentési határidővel módosíthatják igényeiket. Mindennek eredményeképp a 2004. év során több előkészítő testület esetében eltekintettek a biztosított nyelvek közül egynek vagy többnek a használatától.

Valamennyi tolmácsolási igény kielégítése

30. A bővítést megelőző hivatalos nyelvekre vonatkozó tolmácsolási igényléseket általánosságban ki tudják elégíteni. Más a helyzet az új hivatalos nyelvek esetében, mivel nem áll rendelkezésre elegendő számú, az Unió sajátos nyelvi szükségleteinek megfelelő tolmács ⁽³⁾.

⁽²⁾ A Tanács főtitkára/a közös kül- és biztonságpolitikai főmegbízott 2004. április 7-i 56/04. sz. határozata a tolmácsolásról az Európai Tanácsnál, a Tanácsnál és ennek előkészítő testületeinél, SN 1327/04 REV 1.

⁽³⁾ A magas színvonalú tolmácsolás biztosítása érdekében az uniós tolmácsoknak elvileg csak anyanyelvükre kell tolmácsolniuk. A munkanyelvek nagy száma miatt nagyon nehéz valamennyi nyelvi összetételre tolmácsokat találni.

31. Az Európai Személyzeti Felvételi Hivatal (EPSO) új hivatalos nyelvi tolmácsok felvételére szervezett versenyvizsgái már csak a bővítés időpontja után zárultak le. A máltai nyelv esetében nem voltak sikeres pályázók, a többi hivatalos nyelv esetében a sikeres pályázók száma nem érte el az uniós tolmácsszolgáltatások szükségleteit.

32. Nehézségek jelentkeztek 2004-ben a Tanácsnál, ahol egyes új hivatalos nyelvekre a legtöbb hivatalos nyelvnél gyakrabban igényelték tolmácsolást. A 2004 májusa és decembere közötti ülések tolmácsolási igényléseinek 37 %-át a Tolmácsolási FI nem tudta kielégíteni.

A tolmácsolás költsége

Költségszámítások

Az ellenőrzött intézmények költségszámításai

33. Az eredményes és hatékony gazdálkodás elveinek – gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség – megfelelő költséggazdálkodáshoz elengedhetetlen az igénybe vett szolgáltatások teljes költségének ismerete, mert ez az ésszerű erőforrás-felhasználás alapja.

34. A Parlament nem rendelkezik az ACI-k és a főállású tolmácsok teljes napi átlagos költségére vonatkozó becslésekkel. Csupán az ACI-k által nyújtott tolmácsszolgáltatások közvetlen költségeit (lényegében a díjazásukat és utazási költségtérítésüket) számítja ki, s ezeket a számításokat sem vizsgálja felül rendszeresen.

35. A Tolmácsolási FI minden évben kiszámítja, hogy mekkora egy „Rendelkezésre Állított” (továbbiakban „RÁ” ⁽¹⁾) tolmács teljes napi, illetve fél napi átlagos költsége. Ezt a számot veszik alapul a Tolmácsolási FI tolmácsszolgáltatásait igénybe vevő intézményeknek és szerveknek történő számlázáskor („intézményközi számlázás”). Mivel a visszamondott tolmácsolási igénylések is RÁ-nak minősülnek, e módszer nem a ténylegesen igénybe vett, hanem a rendelkezésre állított tolmácsolási szolgáltatások költségét méri. Ráadásul a Tolmácsolási FI számított RÁ-költség nem számol valamennyi ráakódó központi költséggel („overhead costs”), illetve a főállásúak nyugdíjjáruléki költségeivel. Tekintve, hogy a teljes állomány nyugdíjjárulékát a bizottsági költségvetésből fizetik, a módszer helytálló lehet az intézményközi árkalkulációhoz, a RÁ teljes költségét viszont alulbecsüli. Ugyanez igaz a főállású és szabadúszó tolmácsok díjazásának közösségi adójára, amelyet le kellene vonni a költségekből, hiszen ez uniós költségvetési bevételnek számít.

A Számvevőszék költségszámításai

36. A Számvevőszék kidolgozott egy – a II. mellékletben ismertetett – módszert az összes tolmácsolási költségnek, valamint az ACI-k és a főállású tolmácsok egy tolmácsolási munkanapja teljes költségének becslésére. Ugyanezzel a módszerrel történt mind a Parlament, mind a Tolmácsolási FI költségeinek kiszámítása.

37. A számvevőszéki kalkuláció eredményei a 2003-as évről vonatkozóan a következők:

2. táblázat

Egy főállású tolmács tolmácsolási munkanapjának költsége

(EUR)

	Parlament		Tolmácsolási FI (Bizottság + Tanács)	
	adózás és nyugdíjjárulék előtt	adózás és nyugdíjjárulék után	adózás és nyugdíjjárulék előtt	adózás és nyugdíjjárulék után
Közvetlen költség ⁽¹⁾	1 205	1 232	942	970
Közvetett költség ⁽²⁾	220	227	227	232
Teljes költség	1 425	1 459	1 169	1 202

⁽¹⁾ A közvetlen költségek a főállású és ACI tolmácsok díjazása, beleértve az utazási költségeket és napidíjakat is.

⁽²⁾ A közvetett költségek ebben a meghatározásban az összes többi, a tolmácsoláshoz kapcsolódó költségek: a tervezésért, pénzügyekért, emberi erőforrásokért és más adminisztratív feladatokért felelős vezetők és munkatársak díjazása, képzési költség, informatikai és irodabérleti költségek stb.

⁽¹⁾ Ez a magyar kifejezés a Tolmácsolási FI-nál használt francia „mise à disposition” (MAD) terminus fordítása. Minden igényelt, az ülés időpontja előtt legalább 6 nappal előbb vissza nem mondott tolmácsot RÁ-ként számláznak ki.

3. táblázat

Egy ACI tolmács tolmácsolási munkanapjának költsége

(EUR)

	Parlament		Tolmácsolási FI (Bizottság + Tanács)	
	adózás előtt	adózás után	adózás előtt	adózás után
Közvetlen költség	1 390	1 250	839	744
Közvetett költség	245	245	168	171
Teljes költség	1 635	1 495	1 007	915

4. táblázat

A főállású és ACI tolmácsok súlyozott átlagos és összes tolmácsolási költsége

(EUR)

Tolmácsnaponkénti költség tolmácsolási naponként	Parlament		Tolmácsolási FI (Bizottság + Tanács)	
	adózás és nyugdíjjárulék előtt	adózás és nyugdíjjárulék után	adózás és nyugdíjjárulék előtt	adózás és nyugdíjjárulék után
Közvetlen költség	1 292	1 240	886	847
Közvetett költség	232	236	195	199
Teljes költség tolmácsolási naponként ⁽¹⁾	1 523	1 476	1 081	1 046
Összes tolmácsolási nap (egységesített módszerrel)	38 803	38 803	101 331	101 331
Tolmácsolás teljes költsége	59,1 millió	57,2 millió	109,5 millió	106,0 millió
A Tolmácsolási FI számítása szerinti összes RÁ	n.a.	n.a.	147 751	147 751
RÁ-nkénti teljes költség	n.a.	n.a.	742	718

(¹) A 2003-as tolmácsolási naponkénti átlagos teljes költség számadatai (1 081 EUR adózás és nyugdíjjárulék előtt, ill. 1 046 EUR adózás és nyugdíjjárulék után) sokkal magasabbak, mint a RÁ-nkénti költség, mivel a Tolmácsolási FI-nál figyelembe vettél több ráakodó központi költséget („overhead costs”) tartalmaznak, továbbá csak a ténylegesen megtartott ülések teljes (vagy két félnapos) tolmácsolási napjaival számolnak, miközben, ahogy az a 35. bekezdésben olvasható, a RÁ-nkénti költség kiszámításánál a visszamondott és félnapos üléseket is figyelembe veszik, tekintve, hogy ezek költségeit ráterhelik az ülések szervezőire.

38. Az adózás és nyugdíjjárulék utáni, a Parlamentnél 1 476 EUR, illetve a Tolmácsolási FI-nál 1 046 EUR tolmácsolási naponkénti átlagos költséggel számolva egy teljes napi tolmácsolás teljes nyelvi lefedettséggel hozzávetőlegesen 40 000, illetve 34 500 EUR összegbe került a bővítést megelőzően (11/11 nyelvi lefedettség fülkénként 3, azaz összesen 33 tolmáccsal), és hozzávetőlegesen 88 500, illetve 63 000 EUR nagyságrendű összegbe a bővítést követően (20/20 nyelvi lefedettség fülkénként 3, azaz összesen 60 tolmáccsal). Ahol 4 tolmács

dolgozik egy fülkében, ami nem egyedülálló a parlamenti üléseken, ott egy egynapos ülés tolmácsolási költsége akár 118 000 EUR (vagy a Tolmácsolási FI által biztosított tolmácsolási szolgáltatás esetén 84 000 EUR) is lehet. Egy kisebb, 3/3 összetételű (angol, francia és német passzív és aktív nyelvekkel, összesen 6 tolmáccsal számított) ülés költsége csupán 8 900 EUR a Parlamentnél és 6 300 EUR a Tolmácsolási FI-nál. Ez is szemlélteti, hogy milyen fontos a tolmácsolási igényléseket a tényleges szükségletekhez igazítani.

A tolmácsolási költség elemzése

Parlament

39. Habár a főállású és szabadúszó tolmácsok díjazása a két intézménynél azonos, a Parlament tolmácsolási naponkénti költsége sokkal magasabb a Tolmácsolási FI-énál. A Számvevőszék megállapítása szerint ez az eltérés főként olyan korlátoknak tudható be, amelyeket a vezetés kevésbé tud befolyásolni:

- a) Brüsszeltől eltérően Strasbourgban nagyon kevés helyi ⁽¹⁾ szabadúszó tolmács áll rendelkezésre, ami megnöveli a szabadúszók utazási és szállásköltségeit. 2003-ban ezek a költségek képezték az ACI-knak kifizetett teljes összeg 22 %-át. Az Európai Parlamentnél 2003-ban foglalkoztatott ACI-k kétharmada nem helyi szabadúszó volt, míg a Tolmácsolási FI-nál a nem helyiek aránya 40 % alatt maradt.
- b) Mivel a főállású tolmácsok foglalkoztatási helye Brüsszel, évente 12 héten azonban Strasbourgban tartanak plenáris ülést, a Parlament főállású tolmácsainak utazási összköltsége sokkal magasabb, mint a bizottsági tolmácsoké.
- c) Miután hétfőn, csütörtök délután és főként pénteken viszonylag kevés parlamenti tevékenység folyik, s ezért rövidke a munkahetek, s mivel egy brüsszeli – csupán bizottsági, illetve politikai frakciós ülésekből álló – héthez képest egy Strasbourgban tartott plenáris ülés héten sokkal nagyobbak a tolmácsolási szolgáltatási igények, így a főállású tolmácsok közül sokan akár évi 32 napot is feladat nélkül lehetnek.
- d) A Parlamentnél gyakoriak a késő esti, éjszakai ülések. Ilyenkor, mivel a tolmácsok a következő délelőtt vagy egész nap fizetett pihenőre jogosultak, másnap más tolmácsokat kell igénybe venni. Az ilyen késői ülésezés a Tanácsnál és különösen a Bizottságnál kivételzámba megy.

A Tolmácsolási FI

40. A Tolmácsolási FI-nál foglalkoztatott ACI-k általában jóval kevesebbe kerülnek, mint a főállású állomány (lásd még 59–62. bekezdés). Tekintve, hogy a főállásúak nyújtotta tolmácsolási napok száma 2002-ről 2003-ra 4 %-kal csökkent, a két tolmácsolási kategória költségei közötti eltérés 2003-ban szükségszerűen nőtt.

41. A Tolmácsolási FI által foglalkoztatott ACI-k többsége helyi vagy majdnem helyi (2003-ban a szerződötött napok számának 55 %-a, 2004-ben 59 %-a), ezért foglalkoztatásuknak szállás-, utazási- és napidíjvonzata elenyésző vagy nincsen. Mivel díjazást csak a szerződötött napok után kapnak, a helyi szabadúszók olcsóbbak, mint a főállású tolmácsok. A nem helyi ACI-k – egy bizottsági megbízásból készült tanulmány ⁽²⁾ szerint – azonban drágábbak.

⁽¹⁾ Helyi ACI-nak számít az, akinek a bejelentett szakmai működési székhelye az ülés helyszínétől 60 kilométeres körzeten belül esik.

⁽²⁾ PriceWaterhouseCoopers, *Etude sur le coût total des interprètes fonctionnaires et des interprètes A.I. C.* („Tanulmány a főállású, illetve szabadúszó tolmácsok foglalkoztatásával járó teljes költségről”), 2001. október 5.

A tolmácsolás költségét befolyásoló egyéb körülmények

Parlament

Késői igénylés és visszamondás

42. Későn igényelt tolmácsolási szolgáltatást nyújtani különösen költséges, mivel az ACI-k utazási költségét egy rövid idejű megbízásra (pl. egyetlen ülés erejéig) is ki kell fizetni, míg időben beérkezett igénylés esetén a szabadúszó tolmácsok foglalkoztatását hosszabb időre (pl. egy több ülést felölelő teljes hétre) is meg lehet tervezni.

43. Az ellenőrzés kimutatta, hogy 2003-ban a magatartási kódexben kikötött határidőket számos esetben nem tartották be. 853 igénylés (átlagosan heti 17) és 650 visszamondás (átlagosan heti 13) történt határidőn túl.

44. Az ülések késői visszamondása, bár néha elkerülhetetlen, a pénzügyi források pazarlásához vezet, ha a beosztott tolmácsokat nem tudják más ülésekhez átirányítani. Ha ezek a beosztott tolmácsok ACI-k, díjazásuk tiszta veszteség az intézménynek; ha tisztviselők, akkor más olyan ülésekhez lehetett volna beosztani őket, ahová a főállású tolmácsok feltételezett hiányában már ACI-kat kértek fel. A Parlamentnél 2003-ban használt GERI (a „Gestion des Réunions et des Interprètes” kifejezésből képzett mozaikszó) számítógépes rendszer segítségével lehetséges az igényelt és rendelkezésre bocsátott, ám az ülések visszamondása miatt feleslegessé vált félnapos tolmácsolások számának meghatározása ⁽³⁾. 2003-ban összesen 6 298 ilyen eset fordult elő (ebből 2 864 fél nap főállásúakat, 3 434 fél nap ACI-kat érintett). Ez a számadat a szolgáltatott tolmácsolási napok hozzávetőlegesen 8 %-ának, az igényelt tolmácsolási napok 7,5 %-ának felel meg. Következésképpen mintegy 4 millió EUR-t költöttek rendelkezésre állított, de fél nem használt szolgáltatásra. Jobb tervezéssel a visszamondott ülésekre beosztott főállású tolmácsok kiválthatták volna a más ülésekre szerződötött ACI-kat (erre vonatkozóan lásd még a 47. bekezdést).

⁽³⁾ A GERI rendszerben a tolmácsok foglalkoztatásának mértékegysége a „fél nap”. Amikor a GERI-ben törölnek egy ülést, az arra az ülésre beosztott tolmácsolási fél napokat a rendszer automatikusan „felfüggesztett fél nap” („demi-journée suspendue”) állapotra állítja minden egyes, az ülésre beosztott tolmács esetében. Amennyiben egy rendelkezésre álló tolmácsot átirányítanak egy másik ülésre, esetében a „felfüggesztett” kódot felváltja az új ülés kódja. Ezért a GERI szerinti összes „felfüggesztett fél nap” összege egyenlő a fél napokban kifejezett „nettó tolmácsforrás-vesztéssel”.

Bizottság

Visszamondások vagy rövid ülések

45. A késői visszamondások és az ülések rövidege, valamint az, hogy a Tolmácsolási FI-nak nyelvenként néhány tolmácsot készenlétként kell tartania az utolsó pillanatban szervezett ülésekre, illetve az előre nem látható okból távolmaradó tolmácsok helyettesítésére: ezek a fő okai az úgynevezett „implicit vagy explicit készenlétek”⁽¹⁾ (azaz a készenlétként álló, de szolgáltatást nem végző tolmácsok) magas számának. 2003-ban a főállású tolmácsok átlagosan 33 napot töltöttek „implicit készenlétként”. Az „implicit készenléti” esetek jó része (mintegy 130 tolmács naponként, ami több mint negyede a 2003-ban foglalkoztatott főállású tolmácsok számának) augusztusban fordul elő, amikor nagyon kevés ülést tartanak. Következésképp a főállású tolmácsok munkanapjainak 15 %-át, összesen 15 000 tolmácsolási napot nem használtak ki. Az ACI-k összesen több mint 6 000 napot voltak „implicit készenlétként”. Ha a tolmácsolásra rendelkezésre álló napi átlagköltséget⁽²⁾ 865 EUR-nak vesszük, az „implicit készenléti” összes költségét 2003-ra hozzávetőleg 18 millió EUR nagyságrendű összegre lehet becsülni. Bár a jelenlegi munkaszervezési rendszerben a készenléti költségek jelentős részét nem lehet elkerülni, mégis mindent meg kellene tenni e költségek csökkentése érdekében.

46. 2003-ban a bizottsági részlegek által igényelt tolmácsolási napok 15 %-át mondták vissza. Arról azonban nem áll rendelkezésre adat, hogy az esetek mekkora arányában nem fordult elő erőforrás-vesztés annak köszönhetően, hogy a visszamondott ülésekre beosztott tolmácsokat át tudták irányítani más ülésekre.

47. 2003-ban kilenc olyan munkanap volt, amikor visszamondott ülésre beosztva legalább 100 főállású tolmács (az összes főállású tolmács több mint 20 %-a) állt „implicit készenlétként”, miközben egy időben több mint 100 ACI-t foglalkoztattak.

48. A nagyon rövid ideig tartó ülések szintén bizonyos fajta „implicit készenléti” eredményeznek, tekintve, hogy a lefoglalt tolmácsolási napnak, illetve fél napnak csak kis részében van szükség tolmácsolásra. A nagyon rövid ülések egyik oka, hogy egyes, rendszeres gyakorisággal összeülő munkacsoportok akkor is megtartják üléseiket, amikor kevés, igazából nem sürgető napi-rendi pontjuk van.

(1) Az „implicit” készenléti állapotban tér el az „explicit” készenléttől, hogy ez utóbbi a távolmaradó tolmácsok helyettesítésére betervezett tartalék-csoportoknak felel meg. Az érvényes munkafeltételek („A főállású tolmácsokra vonatkozó rendelkezések”, SCIC (87)25) szerint a tolmácsokat kéthetes időszakonként maximum 18 (3,5 órából álló félnapos) ülésre lehet beosztani.

(2) A tolmácsolásra rendelkezésre álló napi átlagköltség: a Tolmácsolási FI fent kiszámított, adó és nyugdíj járuléki utáni összes költsége (106 millió EUR), elosztva a tolmácsolási napok (101 000) és implicit készenlétek (21 000) összegével.

Tanács

Ülések visszamondása

49. 2003-ban a Tanács saját becslése szerinti tolmácsolási kiadásainak több mint 5 %-a (45,7 millió EUR-ból 2,4 millió EUR) olyan visszamondott ülésekre kifizetett összeg volt, amikor a tolmácsokat nem tudták átirányítani ugyanazon a napon tartott más ülésekre. Ez a számadat majdnem 4 000 tolmácsolási napnyi nettó éves veszteségnek felel meg.

Magasabb költségen számlázott ülések

50. Az új ülések tartására, illetve egy vagy több nyelv hozzáadására irányuló, az ülést megelőző hat munkanapnál később beérkező igényléseknél 2003-ban 835 EUR egységárral számláztak, ami mintegy egyharmadával haladja meg a 632 EUR összegű rendes egységárat. 2003-ban ezek a késői igénylések a Tanácsnak számlázott teljes összeg mintegy 3 %-át tették ki.

51. Fontos az ülések szervezőiben tudatosítani a visszamondások és a késői igénylések magas költségvonzatát. Helyes gyakorlatnak tekinthető, hogy a visszamondott ülések költségeiről készített kimutatást minden hónap végén megküldik a Tanácsban soron levőként elnöklő tagállam központi szervezési egysége vezetőjének – amennyiben ezt a kimutatást felhasználják gazdálkodási célokra.

A Tolmácsolási FI intézményközi számlázási rendszere

52. Annak érdekében, hogy a Tolmácsolási FI visszakapja a többi intézménynek nyújtott tolmácsszolgáltatásai – az ezen intézmények működési költségvetésére elszámolandó – költségét, intézményközi számlázási rendszert vezettek be, amely a Tolmácsolási FI és az érintett intézmények közötti „szolgáltatásszint-szerződéseken” alapul.

53. 2003-ban a Tolmácsolási FI a brüsszeli ülésekre legalább hat héttel korábban beérkező igénylések esetén 632 EUR napi, illetve 369 EUR fél napi alapegységáron számlázott a Tanácsnak, kiküldetéseknél és késői megrendeléseknél pedig ennél magasabb egységáron.

54. A jelenlegi számlázási rendszerrel kapcsolatban az észrevételek a következők voltak:

- Az árképzés nem az egyes igényléstípusokkal (időben eljuttatott igénylés, késői igénylés, visszamondott igénylés, ACI-k magasabb utazási költségével járó nyelvek igénylése stb.) járó tényleges költségeken alapul.
- A Tolmácsolási FI árbevételéhez a becsült szolgáltatás-igénybevételi szint alapján kidolgozott alapegységárakat használnak. A Tolmácsolási FI-nál felmerülő költségek jó része állandó költség (csak az ACI-k költsége teljesen változó). Így amikor a tolmácsszolgáltatás tényleges igénybevételének nagyságrendje, illetve összetétele eltér a tervezettől, a Tolmácsolási FI-nál veszteség, illetve nyereség keletkezik.

- c) Az ár nem tartalmazza a tolmácsolási szolgáltatás teljes költségét, mert az, ahogy azt már a 35. bekezdés is ismerteti, nem tartalmazza az összes ráakadó központi költséget („overhead costs”).
- d) A szolgáltatásszint-szerződésekben kikötött, a tolmácsok és a napi ülések számára vonatkozó korlátozások megakadályozzák az igénylések összetorlódását, az uborkaszegont azonban nem (január eleje, augusztus stb.).
- e) A Tanács és a Tolmácsolási FI számítógépes rendszerei közötti kapcsolat hiánya miatt a számlázás munkaigényes és hibaérzékeny. A Tolmácsolási FI 2002–2003-as, a Tanácsnak küldött számláiban tett összegcsökkentő korrekciók az eredetileg számlázott teljes összeg mintegy 6 %-át tették ki.

Az intézményközi együttműködés

55. Az Intézményközi Fordítási és Tolmácsolási Bizottság (Interinstitutional Committee on Translation and Interpretation, ICTI) munkájának, valamint a 2002-es „Chêne-jelentésnek”⁽¹⁾ köszönhetően jelentős előrelépések történtek az uniós intézmények közötti együttműködésben a tolmácsolás területén. A főbb vívmányok közé tartozik, hogy:

- állományi tolmácsok felvételére az EPSO közös versenyvizsgákat szervez,
- az ACI-kat közös eljárás révén választják ki, és közös az akkreditált ACI-k listája is,
- közös rendszerben, egy szervezeti egység útján intézik az ACI-k díjazását (2004 októbere óta),
- egymás között kölcsönzik az új nyelvek még nem elegendő számban rendelkezésre álló tolmácsait.

56. További megtakarításokat és hatékonyságnövelést lehetne elérni számos más területen, ha a szorosabb együttműködést nem gátolná, hogy jelenleg három egymástól független szervezet (a Tolmácsolási FI, a Parlament és a Bíróság) végez tolmácsszolgáltatást.

57. A Parlament és a Bizottság (a Tolmácsolási FI) közötti munkamegosztás nem hatékony, a következő okok miatt:

- a) A két intézmény egymással konkurálva keres ACI-kat brüsszeli ülésekhez.
- b) Az intézmények nem tájékoztatják egymást rendszeresen az emberi erőforrások rendelkezésre állásáról, illetve hiányáról. A Tolmácsolási FI ACI-kat szerződött olyan napokra, amikor a Parlamentnél még szabadon állnak rendelkezésre főállású tolmácsok. Amikor az üléseket visszamondják, illetve amikor a tolmácsok csak fél napra vagy annál rövidebb időre szükségesek, az elkülönülő szervezeti felépítés, valamint az intézmények közötti információcsere hiánya szinte lehetlenné teszi, hogy a másik intézmény hasznosítani tudja ezeket az erőforrásokat. Az európai parlamenti választások

idején (2004. május 10-től július 2-ig) több tucat főállású parlamenti tolmácsnak, elsősorban a kisebb nyelvek tolmácsainak nem volt feladata. Ugyanekkor a Tolmácsolási FI naponta átlagosan 253 ACI-t szerződtetett, ami jelentős költségterhet (naponként és tolmácsonként több mint 900 EUR-t) rótt a költségvetési előirányzatokra.

- c) A jelenlegi szervezeti felépítés mellett igen nehéz oly módon csökkenteni az utazási költségeket, hogy kihasználnák a másik intézmény által már a környező napokra szerződtetett nem-helyi ACI-k jelenlétét.
- d) Egy közös szervezeti felépítés további méretgazdaságossági megtakarításokat tenne lehetővé az emberi erőforrások, a pénzügyek, az üzemeltetés és az informatikai menedzsment területén, és el lehetne érni általa az informatikai rendszerek integrációját is.

58. Ezért fel kellene mérni, hogy a fenti problémákat egyetlen, valamennyi EU-intézménynek tolmácsolási szolgáltatást nyújtó intézményközi hivatal vagy ügynökség felállítása, vagy inkább az intézményközi együttműködés erősítése révén lehetne megoldani. A tolmácsolási szolgáltatások központosítása összegegyeztethető lenne az egyes intézmények autonómiájával, amit az is alátámaszt, hogy a Tanács évek óta bármely említésre méltó fennakadás nélkül veszi igénybe a Bizottság tolmácsszolgáltatását. Amint a Tanács és a Tolmácsolási FI közötti szolgáltatásszint-szerződés bizonyítja, teljes mértékben kivihető, hogy az ügyfél intézmény számára naponként egyeztetett számú tolmácsot szavatoljanak.

Külön észrevételek a szabadúszó tolmácsok költségére vonatkozóan

A főállású és szabadúszó tolmácsok optimális aránya

A Tolmácsolási FI

59. Az, hogy milyen mértékben helyénvaló ACI-kat foglalkoztatni főállású tolmácsok helyett, számos olyan tényezőtől függ, mint például az ülések éves és heti eloszlása, a helyi szabadúszó tolmácsok rendelkezésre állása, vagy a tolmács bejelentett szakmai működési székhelye és az ülés helyszíne közötti távolság. A Számvevőszék úgy tekinti, hogy a már korábban említett, a Tolmácsolási FI felkérésére készített tanulmány⁽²⁾ megállapításai általánosságban helytállóak. Ezek szerint az tekinthető átfogóan optimális aránynak, ha a tolmácsolási napok 51 %-át főállású tolmácsok szolgáltatják. A főállású tolmácsok által ellátott tolmácsolási napok aránya a 2000-es 53 %-ról 2002-ben és 2003-ban 46 %-ra csökkent, 2004-ben viszont 50 %-ra emelkedett.

⁽¹⁾ A CITI ad hoc munkacsoportjának jelentése, *Synergies et économies d'échelle susceptibles d'être obtenues grâce à la coopération entre les services d'interprétation et de traduction des institutions et des organes communautaires* („A közösségi intézmények és szervek tolmács- és fordítószolgálatlatai közötti együttműködés révén elérhető kölcsönhatások és méretgazdaságossági megtakarítások”), Brüsszel, 2002.4.22.

⁽²⁾ PriceWaterhouseCoopers, *Etude sur le coût total des interprètes fonctionnaires et des interprètes A.I. C.* („Tanulmány a főállású, illetve szabadúszó tolmácsok foglalkoztatásával járó teljes költségről”), 2001. október 5.

60. A célként kitűzött átfogó 51:49-es arány azonban nem minden nyelv esetében megfelelő. A Tolmácsolási FI nyelvenként lebontva nem számolta ki az optimális arányt. Például a holland nyelvű szabadúszók arányának (2003-ban 54 %) magasabbnak kellene lennie, mivel számos „helyi” (Brüsszelben és környékén lakó ACI) és nem túl költséges „nem helyi” (Brüsszeltől kis távolságra lakó ACI) szabadúszó áll rendelkezésre.

61. Másfelől azonban több főállású tolmácsot lehetne felvenni például a portugál és a görög nyelvek esetében, mivel a görög és portugál ACI-k utazási költsége meghaladja az összes ACI átlagos utazási költségét. E nyelvek esetében viszonylag magas az ACI-k foglalkoztatási aránya (2003-ban a tolmácsolási napok 59 %-a, illetve 67 %-a), a főállású tolmácsok munkaterheltsége pedig az összes nyelv közül az egyik legmagasabb (2003-ban 116, illetve 108 nap az átlagos 104 nappal szemben), továbbá a helyi ACI-k aránya a legalacsonyabb (2003-ban a portugál esetben csupán 30 %, a görög esetében pedig 42 % az átlagos 56 %-kal szemben).

Parlament

62. A Parlament nem végzett külön számításokat a szabadúszó és főállású tolmácsok optimális arányára nézve. 2003-ban a tolmácsolási napok 57 %-át szolgáltatták ACI-k. Az, hogy a Parlament nagyobb arányban foglalkoztat szabadúszókat, mint a Tolmácsolási FI, a magasabb költség ellenére is igazolhatónak tűnik, hiszen a Parlamentnél egyenletlenebbül oszlanak meg az igények. Ugyanakkor a szabadúszó tolmácsokat legmagasabb arányban foglalkoztató öt nyelv (csökkenő sorrendben: spanyol, olasz, angol, finn és svéd) esetében az ACI-k utazási költsége átlagon felüli.

Az ACI-k juttatásai

Az utazási költségek térítése és a napidíjak

63. Az ACI-k utazási költsége lényegesen magasabb, mint a főállású tisztviselőké. A szerződésnek köszönhetően – amely az ACI-knak utazási díjat, napidíjat, valamint szállás- és utazási költségtérítést biztosít – az ACI-k a főállású munkatársaknál kedvezőbb utazási feltételekben részesülnek. Ez a Brüsszelen kívül tartott ülések esetében azt eredményezi, hogy az ugyanolyan szintű, ugyanazt a munkát ellátó tolmácsok utazási feltételei különböznek egymástól. Az IACI-nak más nemzetközi szervezetekkel kötött szerződése szerint az ACI-k ugyanazokat az utazási költségtérítési feltételeket élvezik, mint a hasonló szintű főállásban foglalkoztatottak (1).

(1) Az IACI és a koordinált szervezetek közötti, a napidíjas konferenciatorlmácsok alkalmazási feltételeiről szóló szerződés (Accord régissant les conditions d'emploi des interprètes de conférence rémunérés à la journée entre l'AIRC et les Organisations coordonnées) 15. cikke kiköti, hogy egyéb közös megállapodás hiányában az utazási költségekre vonatkozó szabályok azok, amelyek az adott szervezetnél érvényben vannak; ezt megerősíti az IACI és az Európa Tanács közötti kiegészítő szerződés 2. cikke, mely szerint az Európa Tanács alkalmazottaira vonatkozó hivatalos kiküldetési utazási feltételek és költségtérítések a tolmácsokra is alkalmazandók.

Az IACI-Egyesült Nemzetek szerződés (2000–2005) 13. cikke szerint: „Amennyiben jelen szerződés erről másként nem rendelkezik, a foglalkoztató szervezet által alkalmazott szabadúszó tolmács utazására is azok az utazási szabályok alkalmazandók, amelyek a szóban forgó szervezet rendes állományi alkalmazottjainak hasonló ideig tartó kiküldetésére vonatkoznak. (...)”.

64. Az IACI és az EU-intézmények közötti szerződés bizottsági végrehajtási szabályainak (2) 10. cikke szerint az ACI-k akkor jogosultak a költségtérítésre, ha alátámasztó bizonylatként bemutatják a kvótához nem kötött, legalacsonyabb árú, módosítható és megtéríthető IATA-jegyet. Hasonló kitévelt tartalmaznak a luxembourgi székhelyű EU-intézményeknél foglalkoztatott ACI-kra vonatkozó végrehajtási szabályok (3) is.

65. A szerződésen olyan értelemben kellene változtatni, hogy az ACI-k részére általában ne kelljen a megszorításos (azaz a legolcsóbb) jegy áránál magasabb összeget kifizetni. Ez az összeg azonban kifizetendő lenne betegség miatti, az ülés visszamondása miatti, vagy bármilyen más, az ACI-tól független okból történő távolmaradás esetén is.

Parlament

66. Az ACI-knak történő kifizetésekből összeállított minta vizsgálata kimutatta, hogy a repülővel utazó ACI-k többsége business osztályú jegyértéket kapott, az ilyen jegy szükségességét igazoló bármilyen lefűzött bizonylat nélkül.

67. Azon kikötés ellenére, amely szerint az ACI-k nem jogosultak teljes napidíjra azokban az esetekben, amikor egy főállású tisztviselő csak e napidíj töredékét kapná, az ACI-k még 12 óránál rövidebb időszakokra is teljes napidíjat kapnak (4).

A Tolmácsolási FI

68. Az ACI-knak történő 17 kifizetésből összeállított minta vizsgálata kimutatta, hogy négy, repülővel utazó ACI business osztályú jegyértéket kapott, pedig semmilyen lefűzött bizonylat nem igazolta, hogy ilyen jegy volna szükséges.

(2) Európai Bizottság, A szerződés bizonyos rendelkezéseinek végrehajtási szabályai (Modalités d'application de certaines dispositions de la Convention).

(3) A luxembourgi székhelyű intézményeknél dolgozó szabadúszó konferenciatorlmácsokra vonatkozó végrehajtási szabályok (Dispositions d'application relatives aux Réglementations concernant les interprètes de conférence free-lance travaillant pour les institutions de Luxembourg), § III. Utazási költségek.

(4) A 8. bekezdésben említett szerződés 9. cikke 2. § értelmében: „az intézmények állományába nem tartozó tolmácsoknak fizetett napidíj és kiegészítő napidíj megegyezik azzal a kiküldetési napidíjjal, amelyet a legkedvezőbb árakat alkalmazó intézmények az LA4 és LA8 kategóriájú tisztviselőiknek fizetnek. Azokra a tolmácsokra, akiknek a szerződése a C.E.O.S. 78. cikke alá tartozik, az őket alkalmazó intézménynél érvényben lévő árak vonatkoznak.”

Összevetés más nemzetközi szervezetekkel

69. A tapasztalt tolmácsoknak az uniós intézményeknél 2004-ben fizetett 483,98 EUR összegű napi díj összhangban áll a magánszektor jelen piaci feltételeivel, alacsonyabb azonban azon bruttó napi díjak átlagánál, amelyeket más, az IACI-val szintén megállapodást kötött nemzetközi szervezetek fizetnek. Ezt az eltérést a foglalkoztatás jóval magasabb volumene magyarázza, valamint az, hogy az EU-intézményeknek módjában áll hosszabb szerződéseket nyújtani, és hogy kedvezőbb az adózási elbánás (az ACI-k közösségi adót fizetnek, s ebből kifolyólag mentesülnek a nemzeti jövedelemadózás alól).

70. A kedvező adózási elbánás hatására – az alacsonyabb bruttó díjazás ellenére – a szabadúszó tolmácsok a Tolmácsolási FI-tól és a Parlamentiől magasabb nettó összeget kapnak, mint amilyet a magánszektorban, illetve más nemzetközi intézményeknél végzett munka esetén kapnának. Ezért az EU-intézmények magas követelményeket támaszthatnak az ACI-k alkalmazásakor, másrészt viszont az ACI-k túlfizetésének elkerülése érdekében szoroson figyelemmel kell kísérniük a piaci feltételek alakulását.

71. Az uniós intézmények gyakorlatával szemben a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet alacsonyabb munkadíjat fizet az ülések visszamondása és idő előtti befejezése esetén, valamint az általános, illetve nem szakmai jellegű ülésekre ⁽¹⁾.

A tolmácsolás minősége

Parlament

72. A Számvevőszék által a politikai frakciók között végzett felmérés nem hozott felszínre panaszt a tolmácsszolgáltatások minőségét, megbízhatóságát vagy hasznosságát illetően, ám a tolmácsolt ülések három és fél órás keretét túl korlátozónak tartották.

Bizottság és Tanács

73. 2003-ban az ülésekről készített jelentések ⁽²⁾ mintegy 1,2 %-a, 2004-ben pedig 0,5 %-a tett említést nem hivatalos panaszról, főként a nyelvi szervezést érintően. Egy 2001-es felmérés – amelyet külső tanácsadók készítettek a Tolmácsolási FI tolmácsszolgáltatásainak minőségéről, s amelynek része volt egy a bizottsági és tanácsi üléseket tolmácsolással követő küldöttek közötti közvélemény-kutatás is – kimutatta, hogy a megkérdezett küldöttek 91 %-a általánosságban elégedett vagy nagyon elégedett volt a Tolmácsolási FI tolmácsszolgáltatásának minőségével. A legnagyobb gyengeségnek az üléseken tárgyalt témák ismeretének hiányát tartották, aminek köze lehet ahhoz, hogy az ülések dokumentációját későn, illetve egyáltalán nem bocsátják rendelkezésre – ez egyébként a megkérdezett tolmácsok szerint is a legnagyobb gond. A tolmácsok több mint fele volt elégedetlen a dokumentációval; főként az aktív nyelvükön írott dokumentáció hiányát tartották gondnak.

⁽¹⁾ Lásd a 2003-ban az OECD-nél foglalkoztatott szabadúszó tolmácsok alkalmazási feltételeit.

⁽²⁾ Lásd 23. bekezdés.

74. 2003 negyedik negyedéve óta a Tolmácsolási FI az egyes ülések után egy rövid úrlap kitöltésére kéri az ülések rendezőit. 94 %-uk nagyon elégedett vagy elégedett volt a Tolmácsolási FI szolgáltatásával és a tolmácsolás minőségével.

75. Az ellenőrök ugyanerről több, a Tanácsban soron lévőként elnöklő tagállam központi szervezési egységének vezetőjétől (a továbbiakban „tanácsi elnökségi szervező”), valamint bizottsági ülésigénylőtől is általános megerősítést nyertek. Valamennyien szinte egyöntetűen a minőségi tolmácsolást tartották a Tolmácsolási FI fő erősségének.

76. A tolmácsolás minőségét és egységességét biztosító segédeszközként a Tolmácsolási FI tolmácsai számos tárgykörben rendelkeznek többnyelvű online szöszedetekkel. Az ülések dokumentációi azonban gyakran csak angolul állnak rendelkezésre, s ezért ezeket a tolmácsoknak maguknak kell kiegészíteniük adatbázisokban történő keresések révén. Javíthatná még a minőséget, ha az ülésorozatokot állandóbb összetételű munkacsoportok tolmácsolnák; ez különösen a leginkább szakmai jellegű üléseknek válna javára.

77. Szintén erősségnek tartják a Tolmácsolási FI-nál a FI tisztviselőinek segítőkészségét. Abban az esetben, ha heti egyeztető vagy szervezési ülése során a Tolmácsolási FI egy tolmácsolási igényt részben vagy egészben elutasít, a kért ülést általában a következő hétre, illetve csökkentett nyelvi összetételben tervezi be. A nyilatkozók szerint ez csak kivételes esetben késlelteti jelentősen a bizottságok vagy munkacsoportok munkaprogramját.

78. Csakúgy, mint a Parlamentnél, a bizottsági és tanácsi ügyfelekkel készített számvevőszéki interjúkban is leggyakrabban a tolmácsolási ülések három és fél óra korlátozása szerepelt negatív kitételként.

79. A Tanácsnál nincs a tolmácsolás minőségének és a küldöttek elégedettségének mérésére szolgáló rendszer.

80. A számvevőszéki ellenőrök által megkérdezett 2002–2003-as tanácsi elnökségi szervezők szinte egyöntetűen a tolmácsolás minőségét nevezték meg a Tolmácsolási FI fő erősségének. Ritkaságszámba megy, hogy ülés szervezők vagy küldöttek hivatalos panaszt tegyenek. 2002-ben és 2003-ban a Tolmácsolási FI-hoz csak évi négy-öt ilyen panasz érkezett, és ezek közül is csak két-két panasz érintette a tolmácsolás minőségét.

81. A tanácsi elnökségi szervezők úgy találták, hogy a Tolmácsolási FI által kiszabott hathetes előzetes igénylési idő túl hosszú, és elkerülhetetlenül nagyszámú módosításhoz vezet. Azt is felvetették, hogy ha a főtítkárság egyértelműbb és részletesebb írásbeli utasításokat intézne a tanácsi elnökségi szervezőkhöz és az ülés szervezőkhöz, az lehetővé tenné az ülések jobb tervezését, valamint az ülések – főként a soros elnökségek első heteire jellemző – gyakori visszamondásának elkerülését.

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

A tényleges szükségleteket felülmúló tolmácsszolgáltatások elkerülésére alkalmazott eljárások

82. Az ellenőrzés úgy találta, hogy az intézményeknek az utóbbi öt évben annak ellenére is sikerült visszaszorítaniuk a tolmácsolási költségeket, hogy a hivatalos nyelvek száma 2004 májusában 11-ről 20-ra nőtt. A Bizottság és a Tanács rendszereket épített ki annak biztosítására, hogy a tolmácsszolgáltatásokat csak valós igény esetén vegyék igénybe. Ezeknek az intézményeknek a bevált gyakorlatait a Parlamentre is ki kellene terjeszteni (15–29. bekezdés).

Valamennyi tolmácsolási igény kielégítése

83. A bővítés előtti hivatalos nyelveket érintő tolmácsolási igényeknek általában eleget tesznek; az új hivatalos nyelvekről, illetve az azokra történő tolmácsoláshoz rendelkezésre álló tolmácsok száma azonban nem elegendő (30–32. bekezdés).

84. A munkanyelvek növekvő száma olyan gyakorlati és pénzügyi problémákat vet fel, amelyeket csak a tolmácsolási szolgáltatási igények, valamint a kapcsolódó költségek felügyelet alatt tartásával lehet megoldani. A kis országok csatlakozása óriási keresletnövekedést idéz elő ezek szűk tolmácsolási piacán, ahol meglehetősen korlátozott a kínálat, és ez tovább nehezíti a tolmácsolási igénylések kielégítését. Az EPSO által az új nyelvi tolmácsok kiválasztására szervezett versenyvizsgák nem zárultak le a bővítés időpontja előtt, és nem biztosítottak elegendő számú sikeres jelöltet az uniós tolmácsolási szolgáltatási igények fedezésére (30–31. bekezdés).

A tolmácsolás költsége

85. A tolmácsolási költségek mintegy 80 %-át a tolmácsok díjazása teszi ki. A többi költség irányítási, adminisztratív, képzési, számítástechnikai stb. vonatkozású. A Számvevőszék becslése szerint 2003-ban a Parlament, illetve a Tolmácsolási FI által nyújtott tolmácsszolgáltatások teljes költsége hozzávetőlegesen 57, illetve 106 millió EUR volt. A Bírósággal együtt az EU-intézményeknek az Unió bővítését megelőző összes tolmácsolási költségét hozzávetőlegesen 170 millió EUR-ra lehet becsülni. A Parlament egy tolmácsolási napjának költsége sokkal magasabb, mint a Tolmácsolási FI-é, főként a parlamenti ülések szervezésének mikéntje miatt (33–41. bekezdés és II. melléklet).

86. A tolmácsolási költségek visszaszorítására és csökkentésére tett intézkedések ellenére további megtakarításokat lehetne elérni az ülések jobb szervezésével – különösen, ha sikerülne a lehető legkisebbre szorítani az utolsó pillanatban kért módosítások, illetve a visszamondások számát (42–51. bekezdés).

87. Az intézményeknek felül kellene továbbá vizsgálniuk a készenlétben tartott tartalék tolmácsi erőforrások szintjére vonatkozó politikájukat, hogy minimalizálni tudják a kapcsolódó költségeket (45. bekezdés).

88. Ahogy azt a 44. és 49. bekezdés kimutatja, 2003-ban a Parlamentnél és a Tanácsnál több mint 6 millió EUR-t fordítottak igényelt, de az ülések visszamondása miatt igénybe nem vett tolmácsolási szolgáltatásokra. A Bizottságnál is mondtak vissza üléseket, de e visszamondások költségét a 46. bekezdésben kifejtett ok miatt nem lehet felbecsülni.

89. A Bizottság a Tolmácsolási FI révén saját, a Tanács és egyéb intézmények igényeinek kielégítésére nyújt tolmácsolási szolgáltatásokat. A tolmácsolási költségeket kiszámlázzák a többi intézménynek – ez hatékony erőforrás-menedzselési eszköznek tekinthető –, a Számvevőszék azonban úgy találta, hogy a számlázási egységár nem veszi számításba az összes költséget. Igaz, hogy ennek nincs nettó kihatása az uniós költségvetésre, ám ahhoz vezethet, hogy a rendelkezésre álló erőforrások felhasználását illetően nem helytálló irányítási döntéseket hoznak.

90. Költségmegtakarításokat lehetne még elérni az IACI-val kötött szerződés szigorúbb alkalmazása, a számítógépes rendszerek további integrációja, valamint szorosabb intézményközi együttműködés révén.

91. Az IACI-val kötött szerződést illetően meg kellene fontolni egy olyan szerződés megtárgyalásának lehetőségét, amely azonos feltételeket biztosítana az ACI-knak, mint jelenleg a főállású állománynak. Az ENSZ példája mutatja, hogy kivitelezhető a szabadúszó tolmácsok utazási ügyei intézésének központosítása ⁽¹⁾. Egy ilyen tárgyalást az IACI-val a szerződés 19. cikke alapján lehetne megkezdeni, e cikk módosításának céljával (63–71. bekezdés). Továbbá meg kellene fontolni annak lehetőségét, hogy az ACI-k esetében speciális árakban egyezzenek meg utazási ügynökségekkel, légitársaságokkal, szállodákkal stb.

92. A főállású tolmácsok, illetve ACI-k rendelkezésre bocsátásának politikája nem egyértelmű, és számos tényezőtől függ: az ülések éves és heti eloszlásától, helyi szabadúszó tolmácsok rendelkezésre állásától, az igényelt nyelvi összetételtől, a tolmács szakmai működési székhelye és az ülés helyszíne közötti távolságtól stb. A helyi ACI-k általánosságban kevesebbe kerülnek, míg a nem helyi ACI-k átlagosan többre (39–41. bekezdés).

A tolmácsolás minősége

93. Az ügyfelek általában elégedettek a tolmácsolási szolgáltatások minőségével (72–75. bekezdés), sokuk azonban nagyobb rugalmasságot igényelne az ülésekre megszabott időtartam tekintetében.

(1) Lásd még az IACI – ENSZ szerződés (2000–2005) 14. cikkét: „Amikor egy szervezet szerződéses megbízást kínál egy tolmácsnak, törekszik a tolmácsot tájékoztatni arról, hogy milyen módon szándékozik intézni az utazási ügyeket. Amennyiben a tolmács elfogadja a szerződéses megbízást, egyben az utazási intézkedéseket is elfogadja, akár milyennek legyenek is azok, kivéve ha a szerződéses megbízást megelőző és követő szakmai kötelességei miatt – a szervezet véleménye szerint – az ilyen utazási intézkedések elfogadása számára nem célszerű. (...)”.

Lehetséges előrelépések

94. Független felmérést kellene készíteni arról, hogy az intézményközi együttműködés erősítésével összevetve milyen lehetséges előnyökkel járna egyetlen, valamennyi EU-intézménynek tolmácsolási szolgáltatást nyújtó intézményközi hivatal felállítása (58. bekezdés).

95. Az Európai Unió minden egyes bővítésével megnőtt a munkanyelvek száma, és összetettebbekké váltak a tolmácsolási szolgáltatási igények. E jelentés rámutat, hogy az intézményeknek sikerült – a többnyelvűség elvének megkérdőjelezése nélkül – gyakorlati lépéseket tenniük a tolmácsolási költségek korlátozására és felügyeletére. A Számvevőszék javasolja, hogy az intézmények folytassák ilyen irányú erőfeszítéseiket.

Ezt a jelentést a Számvevőszék 2005. szeptember 22-i ülésén, Luxembourgban fogadta el.

a Számvevőszék részéről
Hubert WEBER
elnök

I. MELLÉKLET

A Parlamentre, a Bizottságra és a Tanácsra vonatkozó specifikus rendelkezések**Parlament**

1. A Parlament Eljárási Szabályzatának 138. cikke szerint minden képviselőnek jogában áll a Parlamentben az általa választott hivatalos nyelven felszólalni. A hivatalos nyelvek egyikén tartott felszólalásokat a többi hivatalos nyelvre szinkrontolmafcok fordítják. Ugyanez a szabály kimondja, hogy a bizottsági és küldöttségi ülések során a bizottság által használt és a bizottság vagy a küldöttség tagjai által igényelt hivatalos nyelvekről és nyelvekre tolmácsolást biztosítanak. A gyakorlatban minden plenáris ülésen, valamint a politikai frakciók ülései egy részén valamennyi (a bővítést megelőzően 11 aktív és passzív, a bővítést követően pedig elegendő máltai tolmács híján 19) hivatalos nyelvről és nyelvre biztosítanak tolmácsolást. A parlamenti bizottsági üléseken minden bizottsági tag nyelvéről, illetve nyelvére biztosítanak tolmácsolást.

Bizottság

2. Ami a nyelvhasználatot illeti, a Bizottság Eljárási Szabályzata ⁽¹⁾, valamint ennek végrehajtási szabályai ⁽²⁾ nagyobb rugalmasságot tesznek lehetővé. Magának az Európai Bizottságnak az üléseit csak három (angol, francia és német) nyelven tolmácsolják. A „komitológiai bizottságok” ⁽³⁾ esetében a nyelvek száma bizottságonként változik a nemzeti küldöttségek kérelmeinek figyelembevételével. Legtöbbször ezeknél a bizottsági üléseknél három-hét nyelvre biztosítanak tolmácsolást.

Tanács

3. Az 1. sz. rendelet és a Tanács Eljárási Szabályzatának 14. cikke szerint a miniszteri üléseken teljes körű (a bővítést megelőzően 11 aktív és passzív, a bővítést követően 20 nyelvű) tolmácsolást biztosítanak. A Coreper (az Állandó Képviselők Bizottsága) ülésein csak három (angol, francia és német) aktív és passzív nyelven folyik tolmácsolás. A számos egyéb előkészítő testület (bizottságok, csoportok, munkacsoportok) esetében az adott testület felállításakor egyeznek meg annak külön nyelvi összetételéről. Az egyes testületek nyelvi összetételét a Tanács főtítkársága tartja számon külön nomenklatúra segítségével.

4. Amikor a Tanács elnökségétől ülésigénylés érkezik, a Tanács főtítkárságának konferenciaszervezési egysége a nomenklatúrájának megfelelően automatikusan adja meg az adott ülés nyelvi összetételét. A Tolmafcsolási FI minden ülés tolmácsolási igényeit kielégíti mindaddig, amíg azok nem lépik túl a Bizottság (a Tolmafcsolási FI) és a Tanács között 2002 decemberében, a felek fő kötelezettségeinek rögzítése végett kötött szolgáltatásszint-szerződésben („Service Level Agreement”, SLA) megszabott, a tolmáfcok és a napi ülések számára vonatkozó határértékeket.

⁽¹⁾ A Bizottság Eljárási Szabályzata, C(2000) 3614 (HL L 308., 2000.12.8., 26. o.).

⁽²⁾ A Bizottság Eljárási Szabályzatának végrehajtási szabályai, C(2001) 1.

⁽³⁾ Ezek a tanácsadó bizottságok, az irányítóbizottságok és a szabályozási bizottságok, amelyeket az 1987. július 13-i 87/373/EGK tanácsi határozat (HL L 197., 1987.7.18., 33. o.) helyébe lépő, a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskörök gyakorlására vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 1999. június 28-i 1999/468/EK tanácsi határozat (HL L 184., 1999.7.17., 23. o.) szabályoz.

II. MELLÉKLET

A Számvevőszék által kifejlesztett költségszámítási módszer

1. A teljes költségvetési („adózás és nyugdíjjárulék előtti”) költség a Tolmácsolási FI-nál a számvevőszéki ellenőrök számítása szerint egyenlő a Tolmácsolási FI által az intézményközi kiszámlázásnál használt költségekkel, plusz a Tolmácsolási FI számításaiba bele nem foglalt rárakódó központi költségekkel („overhead costs”: a költségvetési és pénzügyekre vonatkozó tevékenységekben, az emberierőforrás-menedzsmentben és az általános adminisztráció ellátásában érintett vezetők és munkatársak költsége).
2. Az „adózás és nyugdíjjárulék előtti” összegből a tolmácsok és ACI-k által fizetett közösségi adót levonva, valamint ahhoz az állományi tolmácsok fiktív (a tisztviselő által fizetett hozzájárulás duplájával egyenlő) ⁽¹⁾ munkáltatói nyugdíjjárulékát hozzáadva kapjuk meg a közösségi költségvetési („adózás és nyugdíjjárulék utáni”) költséget. Az ACI-k esetében a teljes költségvetési költség már tartalmazza mind az ACI-k, mind pedig az EU-intézmények által külső szervnek fizetett nyugdíjjárulékok összegét.

(¹) A személyzeti szabályzat 83. cikkének (2) bekezdése szerint a tisztviselők fizetéséből havonta a nyugdíjbiztosítás finanszírozási költségeinek egyharmadát vonják le, így a „munkáltatói hozzájárulás” a tisztviselő hozzájárulásának kétszerese.

A PARLAMENT VÁLASZAINAK TERVEZETE

V. A Tolmácsolási és Konferencia Igazgatóság a tolmácsszolgáltatás rendelkezésre bocsátása előtt megvizsgálja, hogy az igénylések megfelelnek-e az érvényben lévő szabályoknak.

VII. Az Európai Parlament hangsúlyozza, hogy mint politikai intézménynek, képesnek kell lennie az előre nem látható politikai eseményekre történő gyors reagálásra. 1999-ben elfogadták, és 2004-ben naprakésszé tették a tolmácsszolgáltatás rendelkezésre bocsátásának kereteit tisztázó szabályokat tartalmazó magatartási kódexet.

Míg a jelentés által említett két intézménynél számos olyan ülés kerül megrendezésre, amelyek alatt nincs szükség tolmácsolásra, addig a parlamenti ülések alkalmával a tolmácsolás szükségessége általában magától értetődő⁽¹⁾.

VIII. Léteznek a bizottsági és küldöttségi ülésekről szóló jelentések, amelyek gyakorlata egyéb ülésekre is kiterjesztésre kerül, többek között a képviselőcsoportok üléseire is.

A felhasználók érzékenységeinek növelését célzó időszakos jelentések készítése technikai szinten nehézségekbe ütközött. A szolgálatok elkötelezték magukat arra, hogy 2005 szeptemberétől javítsanak a helyzeten.

19. A nyelvi profil megtartása még akkor is számos akadályba ütközne, ha minden képviselő köteles lenne előre jelezni az ülésen történő jelenlétét, ugyanis tekintettel kell lenni a jelen lévő miniszterek, biztosok és meghívott szakértők tolmácsolási szükségleteire is.

20–21. A tolmácsolási szolgálatok rendszeresen egyeztetik a felhasználókkal az igényelt szolgáltatások megfelelőségét; 2004 szeptembere óta, az erőforrások legoptimálisabb felhasználása érdekében a bizottsági és küldöttségi ülésekről, és hamarosan a képviselőcsoportok üléseiről készült jelentéseket is felhasználják.

(1) A Parlament Eljárási Szabályzatának 138. cikke kimondja, hogy:

„1. a Parlament valamennyi dokumentumát a hivatalos nyelveken készítik el.

2. minden képviselőnek jogában áll a Parlamentben az általa választott hivatalos nyelven felszólalni. A hivatalos nyelvek egyikén tartott felszólalásokat a többi hivatalos nyelvre és az Elnökség által szükségesnek ítélt más nyelvekre szinkrontolmácsolás fordítja át.

3. A bizottsági és küldöttségi ülések során a bizottság által használt és a bizottság vagy a küldöttség tagjai és póttagjai által kívánt hivatalos nyelvekről és ezen nyelvekre tolmácsolást biztosítanak.

4. A munkavégzés szokásos helyén kívül tartott bizottsági és küldöttségi ülések során az ülésen való részvételüket megerősítő tagok nyelvére és nyelvről tolmácsolást biztosítanak. E szabálytól kivételesen egyik vagy másik szerv tagjainak megállapodása alapján eltérhet. Egyet nem értés esetén az Elnökség dönt.”

A felhasználók (bizottságok és küldöttségek) üléseik előtt frissítik nyelvi profiljaikat, lehetővé téve a Tolmácsolási Igazgatóság számára az erőforrások optimális kihasználását. Ezeket az információkat továbbítják a Parlament Elnökségéhez, amely adott esetben meghozza a szükséges döntéseket.

30. Az EP tudomásul veszi (Eljárási Szabályzat 139. cikk), hogy a bővítés utáni új hivatalos nyelvek esetében a lefedettség még mindig nem teljes a tagállamok által képzett, az Unió szükségleteinek megfelelő munkaerő hiánya miatt.

31. Annak ellenére, hogy az EPSO által a máltai tolmácsolás felvételére szervezett versenyvizsga nem volt sikeres, a máltai nyelvű tolmácsolás a strasbourgi plenáris üléseken szabadúszó tolmácsolók alkalmazásával megoldott; 2006-ban a brüsszeli plenáris ülések tolmácsolása is megoldott lesz az intézmények által finanszírozott máltai tolmácsolásnak köszönhetően.

33–34. Az EP szolgálatai megemelik a tolmácsolási szolgálat által közvetlenül használható keretet a jelenleg érvényes szabályozásnak megfelelően, és rendszeresen aktualizálják az egy szabadúszóra jutó napi átlagköltséget.

Az EP szolgálatai elkötelezték a Bíróság által ajánlott számítási módszer tanulmányozása és átvétele mellett, a szolgálatok, ideértve az állandó tolmácsolók által nyújtott szolgáltatások költségeinek jobb megismerése, valamint az ezen adatok alapján szükséges erőforrások felszabadítása érdekében.

38. Az EP és a Tolmácsolási Főigazgatóság között a tolmácsolási naponkénti átlagos költség tekintetében fennálló különbség a következő (39) pontban, amelyben a Számvevőszék bemutatja az EP tevékenységét jellemző különleges körülményeket, pontos magyarázatot kap.

39. Az üléseknek a hét vagy az adott nap egy bizonyos részére történő túlzott koncentrációját (39. c) pont) az magyarázza, hogy a képviselőcsoportoknak be kell tartaniuk a módosító indítványok benyújtásának az írásbeli fordítás elkészülte előtti határidejét. A 9 új nyelv bevezetésével e határidő a plenáris ülést megelőző csütörtök reggelre, illetve szerda estére módosult, és ez az ülések keddi napra történő további koncentrációját okozta.

Az erőforrás-felhasználás javítása szükségességének tudatában a tolmácsolási szolgálatok az állandó tolmácsolók kölcsönös rendelkezésre bocsátásával fokozták az intézményközi együttműködést, és ezt a gyakorlatot tovább szeretnék mélyíteni a kevésbé aktív parlamenti időszakokban is.

A bizottsági és parlamenti küldöttségi ülések szervezéséért felelős szolgálatoknak 2004-ben sikerült elérniük a csütörtök délutánra tervezett ülések számának emelkedését.

Az EP-ben a késői üléseket (39. d) pont) a politikai szervek munkaszervezési döntései alapján szervezik; ezek a döntések alapvetően a strasbourgi és brüsszeli plenáris üléseket, a költségvetés elfogadása idején a költségvetési bizottsági üléseket, valamint egyes egyeztető bizottsági üléseket érintenek. Ezek az ülések a 25 tagállam képviselőit tömörítő Parlament szokásos tevékenységi ritmusának részei, bár az általános tevékenységnek csak kisebb részét képviselik.

42. A gyorsan megszervezett tolmácsolási szolgálat magas költségei tükrözik az EP-ben szükséges szervezési rugalmasságot.

Amint az alábbiakban a válasz VII. pontjából kiderül, ülések szervezését rövid határidővel is lehet kérni, olyankor, ha a parlamentnek valamilyen aktuális politikai kérdésre kell reagálnia.

43. A későn lemondott, tolmácsolást igénylő ülések és a munka tökéletesíthető szervezése olyan költségtényezők, amelyekre az igazgatási szolgálatok rendszeresen felhívják a felhasználók figyelmét. A tervek szerint fogékonyabbá lehetni tenni őket a későn lemondott ülések költségeinek rendszeres közzétételével. A félreértések elkerülése végett azonban a Számvevőszék által közölt számokat mindig viszonylagossá kell tenni. Tulajdonképpen gyakran egy adott ülés tartása egy másik, ugyanaznap tartott ülés folyamán válik szükségessé azt követően (koordinátorok, elnökség, munkacsoportok stb.); egy vagy több ilyen ülés lemondásának nincsenek költségvetési vonzatai, feltéve, hogy a tolmácsok az előző ülésen is dolgoztak. Ezenkívül a lemondott ülések magukban foglalják a technikai okok miatt lemondott üléseket is, amelyeknek szintén nincs a tolmácsolásra vetíthető költségvetési vonzatuk, ugyanis ilyen esetekben csak a kért ülés helyének, időpontjának vagy a nyelvek megváltoztatásáról van szó.

44. A tolmácsolás szervezése folyamán össze kell egyeztetni a tolmácsok javadalmazásának költségvetési szempontjait (a szabadúszó tolmácsok oszthatatlan napi alapú javadalmazásban részesülnek, még egyetlen rövid ülés alkalmával is) és a parlamenti munka félnapok vagy rövidebb ülések alapján történő szervezésének logikájával. Következésképpen a tolmácsolási díjakra gyakorolt költségvetési hatás korlátozott, vagy nem létező, pl. egy munkacsoporti ülés lemondása esetén, ha az érintett tolmács egyébként ugyanazon a napon egyéb üléseken dolgozott (átlagosan a lemondott ülések által érintett tolmácsok 70 %-át át lehet irányítani más ülésekre). Ezen adatok alapján a Parlament becslése szerint a 2003-ban betervezett, de fel nem használt tolmácsolási szolgáltatások költsége az összes mozgósított tolmácsolási erőforrás (56 298 tolmácsolási nap) kevesebb mint 5 %-át tették ki, amely csak kicsit több, mint a Számvevőszék által említett összeg fele.

55. Az EP üdvözlöi a tolmácsolás területén, az intézményközi együttműködés tekintetében elért haladást. Ez túlmutat a „Chêne jelentés” javaslatain, különösen, ami a régi hivatalos nyelveken dolgozó állandó tolmácsok pontos cseréjét illeti.

Az intézményekben dolgozó tolmácsok eltérő munkakörülményei is akadályt képeznek a tisztviselők cseréjének. E téma tanulmányozás alatt áll.

56. Függetlenül a pénzügyi és lehetséges hatékonysági megtakarításoktól, szem előtt kell tartani, hogy a három tolmácsolási szolgálat megfelel az intézmények különleges igényeinek.

Különösen az új nyelvek esetében, a tolmácsolási szolgálatok hatékonyságának javítása érdekében megfontolandó az intézmények munkarendjének harmonizációja.

57. A verseny fogalma semmilyen mértékben nem vonatkozik az összes EU-intézményben, szakmai megegyezéssel megállapított egyforma javadalmazás összegére.

Az intézmények főigazgatóságai, annak tudatában, hogy jobban kell hasznosítani emberi erőforrásaikat (57. b) pont) jelentősen erősítették az intézményközi együttműködést és belekezdtek egy, az állandó tolmácsok kölcsönös rendelkezésre bocsátását elősegítő programba; elkötelezték magukat az ezen a területen történő együttműködés fokozása mellett.

A szabadúszó tolmácsok listájának közös kezelése és a tervezési szolgálatok fokozott együttműködése már most lehetővé teszi az útiköltségek megosztását (57. c) pont), ez a gyakorlat tovább tökéletesíthető.

58. Az Európai Parlament politikai és funkcionális autonómiája nem egyeztethető össze egy olyan szervezeti gyakorlattal, amelyben hivatalos ülései megrendezési szándékát elkerülhetetlenül egyeztetnie kellene, a rendelkezésre álló erőforrásoktól függően, és végeredményben üléseinek megtartása egy teljességgel technikai jellegű egyeztetéstől válna függővé. Így aztán egy, az összes intézmény tolmácsolási igényeinek kielégítésével megbízott ügynökség létrehozásának ötletét a Parlament megvívóztatja.

Egyébként az intézmények főigazgatóságainak szánt „Chêne jelentés” 2002-es, mindenre kiterjedő tanulmányt követő következtetései inkább a szinergiák jobb kihasználására, mintsem a szolgálatok egybeolvadására utalnak.

Gazdasági értelemben egy, az összes intézmény tolmácsolási igényeinek kielégítésével megbízott ügynökség létrehozása nem csökkentené az EP üléseinek járulékos költségeit (a strasbourgi utazások, az utazások számának növekedése, a Számvevőszék által is igazolt objektív tényezők). Nem csökkentené a bizonyos nyelveken dolgozó szakképzett tolmácsok hiányát sem.

62. Az EP mindig is a szabadúszó tolmácsok (ACI-k) és az állandó tolmácsok 50–50 %-os arányára törekedett; ez az egyensúly a csúcsidőszakokban természetesen az ACI-k oldalára billen, de 2004-ben 52 % állandó tolmács és 48 % ACI arányában stabilizálódott.

63. Különösen az ACI-k számára történő mindenféle fizetést intéző egységes szolgálat felállítása óta az EP hatékonyabban tudja ellenőrizni az ACI-k által igényelt útiköltségeket.

A cél a lehető legalacsonyabb tarifák alkalmazása a hatályban lévő szabályozással összhangban, és ugyanakkor állandó tolmácsokra vonatkozó feltételekhez történő közelítés.

Az Európai Parlament kész elkötelezni magát az IACI egyezmény többi intézménnyel történő újratárgyalása mellett.

64–65. A jelenleg hatályos egyezmény végrehajtási szabályainak 10. cikkben említett repülőjegytípus („kvótához nem kötött, legalacsonyabb árú, módosítható és megtéríthető IATA jegy”) nem felel meg a korlátozás tárgyát képező jegyek.

Adott esetben azonban a Parlament a csökkentett árú, korlátozás tárgyát képező jegy árát téríti, vállalva, hogy a parlamenti munkájukból eredő okok miatti büntetéseket is megtéríti a tolmácsoknak.

Az adminisztráció arra ösztönzi az ACI tolmácsokat, hogy használják a fent említett lehetőséget, és arra rendszeresen hívják fel az EP-vel szerződésben álló utazási ügynökség figyelmét, amely köteles a kialakított vagy a lehető legkedvezőbb árat alkalmaznia.

Másrészt bizonyos esetekben és bizonyos járatokon (pl. Brüsszel és Strasbourg között a plenáris ülések idején) nem áll rendelkezésre visszaváltható jegy a „business” osztályon.

66. Az új, ACI-knek történő kifizetésekkel foglalkozó, 2004 októberében létrehozott részleggel együttműködésben, az EP szolgálatai létrehoztak egy olyan egységet, amelynek feladata az ACI-k kötelezettségeiből adódó költségek ellenőrzése.

67. Igaz, hogy a Parlament mindig a szakmai egyezmény 9. cikkének (2) bekezdését alkalmazta, szem előtt tartva, hogy a cél inkább az azonos feltételek alkalmazása ott, ahol lehet, mintsem a napidíjak töredékfizetés szabályainak alkalmazása.

Az új személyzeti szabályzat jelenleg különbséget tesz a napidíj és a szállásköltség között. Az IACI-vel kötött egyezmény újratárgyalása lehetőséget kínál a rendelkezések tisztázására.

72. A szokásos ülések során a tolmácsolt ülés időtartama három és fél óra. Mindazonáltal, amennyiben a szolgáltatás felhasználója igényt tart rá, tolmácscsoport létszámának emelésével a tolmácsolt ülés időtartamát négy vagy több órára is lehet emelni.

82. A VII. pontra adott válaszban említett politikai követelmények figyelembevétele mellett, a munkaszervezés javítása érdekében az EP azon szolgálatai, amelyek tolmácsolást vesznek igénybe, tanulmányozni fogják a többi intézménynél megfigyelt legjobb gyakorlatot.

83–84. Az új hivatalos nyelvek iránti tolmácsolási igény kielégítése párhuzamosan halad az intézmények új tolmácsok felvételére és kiegészítő képzésre irányuló erőfeszítéseivel. Ugyanakkor ki kell emelni, hogy a nyelvészek képzésében az új tagállamok játszik a főszerepet.

85–86. A teljes nyelvi sokféleség, amelyre a Parlament törekszik, jelentős többletköltséggel jár, amelyet a parlamenti munkaszervezés módja és az ülések optimális tervezése alapján jobban lehetne ellenőrizni. Ezek a költségek a munkaszervezési döntésekkel is összefüggésben vannak (ülések időpontja és helye).

87. A Tolmácsolási Főigazgatóság minimalista politikát követ a tartalék tolmácscsoportok tekintetében. Egy napra csak egy tartalékcsoporthoz tartanak fenn, azt is csak a csúcsidőszakokban, amelyet végül teljes egészében vagy legnagyobb részben ki is használnak.

88. Lásd a Parlament 44. pontra adott válaszát.

90–91. Az EP szolgálatai jelenleg az IACI-vel kötött megállapodás szigorúbb betartásán fáradoznak, növelve az IT rendszerek bevonását, és elmélyítve az intézményközi együttműködést; elkötelezettek az ez irányú haladás mellett.

Az intézmény nyitott az egyezmény újratárgyalására.

92. Az EP úgy ítéli meg, hogy rendelkezni kellene egy saját tolmácsszemélyzettel intézményi függetlensége megőrzése érdekében.

Másfelől azonban a szabadúszó tolmácsok igénybevétele, főleg a csúcsidőszakokban, lehetővé teszi a munka mennyiségével történő hatékony megbirkózást a költségek ellenőrzés alatt tartása mellett.

Az 50–50 %-os arány ésszerű kompromisszumnak tűnik az intézményi autonómia és a rugalmasság között.

93. Az ülések időtartamát a politikai és parlamenti szervek állapítják meg; ez meghaladhatja a szokásos három és fél órát, a 72. pontban jelzett módon.

A tolmácsolási szolgáltatnak minden, a szabályoknak megfelelő kérelemnek eleget kell tennie; e célból kihelyezi a tolmácsokat az ülésekre, szem előtt tartva a munkakörülményekre vonatkozó előírásokat.

94. Az EP politikai akaratától függ, hogy szeretne-e saját, független tolmácsszemélyzetet, amelyet az intézményközi együttműködés részévé tenne, avagy inkább támogatná egy közös ügynökség létrehozását, amelynek minden intézmény tolmácsolási szükségletét ki kellene elégítenie.

A TANÁCS VÁLASZAI

A Tanács Főtitkársága üdvözli az Európai Számvevőszéknek az uniós intézmények tolmácsolásra fordított kiadásairól szóló jelentését, amely alapul szolgálhat a tolmácsszolgálat jövőbeni felhasználásának további racionalizálására.

Megjegyzések a jelentés egyes pontjaira vonatkozóan

10./11. Az 1. táblázat, valamint a 10. és 11. pontban következő elemzés nem ad teljes körű magyarázatot a tolmácsnapok

1998. és 2002. közötti, Tanácsban történt megnövekedéséről (+ 9 %). E növekedés fő oka a Tanács tevékenységeinek és a Tanács keretében tartott ülések számának az említett időszakban történt jelentős emelkedése (+ 39 %) (lásd az 1. táblázatot).

1. táblázat

A Tanácsnak biztosított tolmácsnapok ülések számához viszonyított mértéke, beleértve az új tagállamok nyelveit is (1998-as index = 100)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Tanácsi ülések	100	105,8	112,2	132,7	139	135,8	124,8
A Tanácsnak biztosított tolmácsnapok száma	100	96,8	96,3	105,6	109,1	103,9	89,9

A tolmácsnapok 2004-ben a Tanácsban történt 13 %-os csökkenésére vonatkozóan meg kell jegyezni, hogy 2004-ben az ülések száma 8 %-al csökkent. Ezenfelül a következő tényezőket is kell figyelembe venni:

- 2004. május 1-je óta a főtitkár/főképviselő 56/04. határozata alapján kevesebb ülésen volt tolmácsolás.
- A régi tagállamok (a volt EU 15-ök) 2004-ben az előző évekénél ritkábban igényelték tolmácsolást.
- A Tolmácsolási Főigazgatóság nem tudta teljesíteni az új nyelvekre történő tolmácsolásra érkező valamennyi igényt.

28. Hozzá kell tenni, hogy 50 %-ban a Tanács költségvetése finanszírozza a Coreper üléseinek tolmácskiadásait.

35. Annak ténye, hogy a „MAD” („mise en disposition”, „behívós tolmács”) fogalma nem tisztázott, és az évek során gyakran változott, minden, erre a fogalomra alapozott elemzést erősen megkérdőjelez.

49. Meg kell említeni, hogy még ha el is marad a Tanács egy olyan ülése, amelyre tolmácsolást kértek, és amit ki kell fizetni, ez nem jelenti azt, hogy a tolmács munka nélkül marad. A Tanács tapasztalata alapján a Tolmácsolási Főigazgatóság az ilyen helyzetbe került tolmácsok egy részét be tudja osztani és be is osztja a Bizottságban vagy egyéb, olyan intézményekben tartott más ülésekre, amelyeknek a Tolmácsolási Főigazgatóság tolmácsszolgálatot biztosít.

94. A Tanács Főtitkársága támogatja annak ötletét, hogy független értékelés készüljön egy valamennyi uniós intézménynek tolmácsszolgálatot biztosító egységes intézményközi hivatal létrehozásának lehetséges előnyeiről.

A BIZOTTSÁG VÁLASZAI

ÖSSZEFOGLALÓ

I. A Tolmácsolási Főigazgatóság biztosítja a közösségi döntéshozatali eljárás lelkét képező többnyelvű kommunikációt. Biztosítja valamennyi tagállamnak az egyenlő nyelvi elbánást, és mindegyik számára lehetővé teszi saját hivatalos nyelve(i) használatát az intézményekkel folytatott kommunikáció során. Fenntartja az Unió – érzékeny politikai kérdéssé vált – többnyelvűségét. A tolmácsolás biztosítása során a Bizottság a következő irányadó elveket követi: a tényleges szükségletek kielégítése, magas színvonal, rendelkezésre állás és költséghatékonyság.

II. Amellett, hogy a tényleges szükségleteket költséghatékony módon kell kielégítenie, a Bizottságnak biztosítania kell kiváló tolmácsok rendelkezésre állását, akik szolgálataira az Európai Unió tevékenységeinek politikai természete miatt van szükség. A Tolmácsolási Főigazgatóság főállású tolmácsokat alkalmaz az intézmények által megkívánt magas színvonalú tolmácsolási szolgáltatások rendelkezésre állásának és folytonosságának biztosítására. Ha a tolmácsolási igények meghaladják a Tolmácsolási Főigazgatóság kapacitásait, ugyanilyen magas szintű szolgáltatás nyújtására képes szabadúszó tolmácsokat (AIC) bízni meg.

V. A Bizottság Tolmácsolási Főigazgatósága rendszerint gondosan megvizsgálja a tolmácsolási igényléseket és informálja a többi szolgálatot azokról a nyelvekről, amelyeket egy adott ülésen nem használnak. Emellett együttműködik a Bizottság szolgálataival, hogy – amennyiben ezt előre lehet látni – csak a szükséges nyelveket biztosítsa.

VI. Az egy tolmácsolási napra átlagosan jutó 1 046 euro összesített összeg, amely magában foglal olyan kiadásokat, mint a főállású tolmácsok képzése, a nemzeti képzési intézmények támogatása, intézményen belüli és kívüli tájékoztató tevékenységek, tanácsadás a többnyelvű kommunikáció technikai vetületeire vonatkozó irányelvek kidolgozásával kapcsolatban.

VIII. Az ülésekről szóló jelentések, amelyeket a Tolmácsolási Főigazgatóság által kiszolgált ülések 82,5 %-án elkészítenek, információval szolgálnak arról, hogy az adott ülésen milyen nyelveket használtak. A Tolmácsolási Főigazgatóság mindeneke-lőtt a főigazgatók figyelmét szeretné az erőforrás-pazarlásra irányítani, mivel ők rendszeresen kérnek olyan nyelveket, amelyeket utóbb nem használnak.

BEVEZETÉS

6. A Bizottság fel kívánja hívni a figyelmet arra, hogy néhány éve az Unió Tanácsának elnökségét egymást felváltva betöltő országoknak azok kérésére és költségére közvetlenül tolmácmunkacsoportokat küld, amelyek az elnökségek által szervezett üléseken vesznek részt az elnökségek és a Tanács között meghatározott kereten kívül. Ezek az ülések az idők során nem elhanyagolható jelentőségre tettek szert a Tolmácsolási Főigazgatóság tevékenységében.

8. A Tolmácsolási Főigazgatóság főállású tolmácsokat (tisztviselőket) alkalmaz az általa kiszolgált intézmények által megkívánt kiváló minőségű tolmácsolási szolgáltatások rendelkezésre állásának és folytonosságának biztosítására. A főállású tolmácsok alapvető szerepet játszanak az olyan területeken, mint a képzés és a kiválasztás, a minőségellenőrzésről nem is beszélve. A főállású tolmácsok rendelkezésre állása lehetővé teszi, hogy a magas szintű, politikailag érzékeny vagy rendkívüli mértékben szakmai jellegű üléseket állandó személyzet szolgálja ki, ami nagyon fontos tényező a minőségi tolmácsolás biztosításához ezen alkalmakkor.

10. 2004 májusában a Miniszterek Tanácsa a tolmácsolás „igénylésre” történő rendszerét vezette be, amely általánosságban véve csökkentette az igényelt tolmácsolás mennyiségét. 2005 első 4 hónapjában ez a tendencia folytatódik, hiszen a tolmácsolás mennyisége megegyezik a 2004 ugyanezen időszakában végzett tolmácsolások mennyiségével, a tolmácsolás kiinduló, illetve cél-nyelveinek száma viszont 11-ről 20-ra növekedett. Ez a rendszer azonban magában hordozza az igények ingadozásának nagyobb kockázatát, amely megnehezíti az erőforrások optimális használatának biztosítását. Gondosan nyomon kell követni e rendszernek a tolmácsolás rendelkezésre állására gyakorolt hatását, mivel szükség van egy stabil, minimális tevékenységi szintre, hogy a csúcsidezési igények kielégítésére biztosítani lehessen a szükséges személyzetet és a minőséget.

AZ ELLENŐRZÉS CÉLJA ÉS HATÓKÖRE

13. Ahhoz, hogy minimalizálják az AIC utazási költségeket, az üléseket 6 héttel korábban kell megszervezni, de ez visszamondásokhoz vezethet, mivel számos küldöttség túl hosszúnak találja ezt az előzetes értesítési időszakot.

Az ülések törlése esetén a tolmácsokat azonnal más ülésekre küldik, amennyiben ez lehetséges. A Tolmácsolási Főigazgatóság új, a tolmácsolással kísért ülések összesítésén alapuló rendszert kíván bevezetni, amely megfelelőképpen figyelembe venné a törléseket, és pontosabb képet biztosítana mind az igénylések, mind a törlések költségeiről.

ÉSZREVÉTELEK

15. A Bizottság 1984-ben olyan eljárásokat fogadott el, amelyek a „tényleges szükségletek” kielégítésének elvén alapulnak, különbséget téve ezáltal a politikai és technikai természetű ülések között. A Bizottság 2002-ben megerősítette ezeket az eljárásokat. A Tolmácsolási Főigazgatóság aktívan nyomon követi az üléseken használt nyelveket: a vezető tolmácsnak jelentést kell kitöltenie az ülésről, és a Főigazgatóság rendszeresen tájékoztatja az ülések szervezőit az igényelt, de nem használt nyelvekről, a tényleges szükségletek politikájának ösztönzéséeként. Az, hogy egy nyelvet nem használnak egy ülésen, az ülés alakulásától és egyéb olyan tényezőktől függ, amelyeket sem a tolmácsolószolgálatok, sem az ülések szervezői nem tudnak befolyásolni. Az egyéb intézmények igényléseinek esetében a Tolmácsolási Főigazgatóság nem tud arról dönteni, hogy egy nyelv szükséges-e, és azt sem láthatja előre, mely nyelveket beszélnek majd ténylegesen, illetve melyeket hallgatják majd.

23. A Tolmácsolási Főigazgatóság minden tőle telhetőt megtesz az igényelt nyelvek biztosítására, és nincs módjában befolyást gyakorolni a politikai megfontolások alapján kialakított nyelvi szabályozásokra. Azt nem lehet előre megmondani, hogy egy nyelvet használnak-e vagy sem. Az üléseken adódhatnak olyan előre nem látott helyzetek, amelyekben a küldöttek anyanyelvüktől eltérő nyelvet használnak, vagy egész egyszerűen nem kívánnak felszólalni, de ugyanakkor hallgatják a tolmácsolást. Abban az esetben azonban, amikor kiderül, hogy egy adott nyelv tolmácsolására nincsen szükség, a felelős tolmács értesíti a tervezési részleget. Ez utóbbi törli a szóban forgó nyelvet az aktív nyelvek közül, és lehetőség szerint máshová osztja be a tolmácsokat. Azon számadat, amely szerint 1 750 tolmácsolási napért fizettek úgy, hogy azokat nem vették igénybe, nem veszi figyelembe a tolmácsok újbóli máshová történő beosztását, és azt sem, hogy egy adott delegáció hallgathatja a tolmácsolást anélkül, hogy felszólalna.

24. A Bizottság gondosan megvizsgálta a belső számlázás bizottsági FI-kal szembeni bevezetésének lehetőségét, és arra a következtetésre jutott, hogy a felmerülő igazgatási teher túl aránytalan lenne a lehetséges előnyökhöz képest. Az Európa Tanács, vagy például az UNESCO a Bizottságtól eltérő nagyságrendű intézmények, náluk a tolmácsolás mennyisége és a munkanyelvek száma – amelyek tekintetében nincs tolmácsolási hiány – pusztán töredéke a Bizottság tolmácsolási tevékenységeinek.

A Tolmácsolási Főigazgatóság heti rendszerességgel tárgyal, figyelembe veszi az egyes FI-k által kialakított fontossági sorrendet és az összes rendelkezésre álló erőforrást az igényelt ülés napjához képest hosszabb időtartamra vetítve, valamint alternatívákat javasol annak érdekében, hogy egyensúlyt lehessen kialakítani a politikai szükségletek és az erőforrások optimális felhasználása között.

A Tanács által elfogadott „igénylésalapú” rendszer nem biztosítja teljes mértékben az igények állandóságát, e rendszer mellett az igényeket kevésbé lehet előre jelezni. A Tolmácsolási Főigazgatóság alapvetően rögzített számú tolmácsolási napot biztosít a Tanácsnak.

A Tolmácsolási Főigazgatóság jelenleg új rendszert tesz fel ügyfeleivel, amely a tolmácsolási szolgáltatásokat az ülések alapján számítja ki: ez közelebb áll a valósághoz, mert a ténylegesen használt erőforrásokat veszi alapul, és így segít csökkenteni a gazdálkodási kockázatok szintjét. Ez az új rendszer alkalmazását követően pontosabb előrejelzéseket és adatokat fog szolgáltatni az ügyfeleknek arról, hogy milyen mértékben vesznek igénybe tolmácsolást, illetve hogy mi annak a költsége.

26. A tagállamok jogosultak igényelni és megkapni azt a tolmácsolást, amelyre szükségük van. A tagállami küldöttségek gyakran egynél több személyből állnak. Az egyes küldöttek eltérő nyelvi ismeretekkel rendelkezhetnek önmaguk kifejezésére vagy egyéb nyelvek megértésére, így különböző módon veszik igénybe a tolmácsolást (pl. egyes küldöttek közvetlenül az angol nyelvet hallgatják, de inkább saját nyelvükön szólnak fel, vagy angolul beszélnek és a saját nyelvükre irányuló tolmácsolást hallgatják). Emiatt nehéz eldönteni egy adott nyelvről, hogy az szükségtelen volt, csak azért, mert azt nem beszéltek.

31. A bővítéssel összefüggő tolmácsversenyvizsgákat 2003. április elején (13 hónappal a bővítés előtt) hirdették meg, és nyelvtől függően 2004 márciusa és novembere között zárták le őket (a máltai nyelvű versenyvizsgát 2003 decemberében zárták le, jöllehet, sikeres jelöltek nélkül).

Egyes új nyelveknél a sikeres jelöltek elégtelen száma a nemzetközileg elismert követelményeknek megfelelően képzett tolmácsok hiányának tudható be.

35. A Bizottság számára ismertek a RÁ-rendszer (mise à disposition, MAD, az ügyfélintézményeknek, -testületeknek és -ügynökségeknek történő számlázási rendszer) hiányosságai. Emiatt egy olyan új rendszert dolgozott ki, amely a biztosított tolmácsolás mennyiségét a „tolmácsolással kísért ülések” elképzelés alapján méri. Ez az új rendszer sokkal közelebb áll a valósághoz, és erre alapozva a Bizottság készen áll a számlázás bevezetésére. Ez olyan jellemzőket is magában foglal, amelyek lehetővé teszik az intézmények számára egy adott ülés költségének pontosabb előrejelzését, mihelyt megtörtént az ülés igénylése. Ezt az elképzelést 2004-ben már előterjesztették a Tanácsnak, a Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának, a szimulációk a meglévő RÁ-rendszerrel párhuzamosan zajlanak azzal a céllal, hogy 2006-ban hivatalosan is az új ülésalapú rendszer működhessen.

37–38. A Tolmácsolási Főigazgatóság vonatkozásában számított, egy tolmácsolási napra átlagosan jutó 1 046 euro össze-sített összeg, amely magában foglal olyan kiadásokat, mint az oktatási intézmények támogatása, a részükre nyújtott képzés, intézményen belüli és kívüli tájékoztató tevékenységek, tanácsadás a többnyelvű kommunikáció technikai vetületeire vonatkozóan. A Tolmácsolási Főigazgatóság az igényléseknek megfelelően igyekszik biztosítani a tolmácsolást, hogy elősegítse a döntéshozatali folyamatot az európai intézményekben.

40. 2003-ban számos főállású tolmács vett részt a bővítés előkészületeiben: képzéseken vettek részt az új nyelvek elsajátítása érdekében, segítséget nyújtottak a csatlakozásra váró országok egyetemeinek különféle képzési programjaiban, szerepeltek a versenyvizsga-bizottságokban és a szabadúszóknak szervezett teszteken. Ezenfelül sor került két rendkívüli csúcstalálkozóra is a bővítés előkészítése során, amelyek miatt minden más ülést le kellett mondani a Tanácsnál az érintett időszakokban. 2003-ban két nap sztrájk is volt, ami a főállású tolmácsok foglalkoztatottsági szintjét 1 %-kal csökkentette.

45. Az intézmények politikai természetű tevékenysége miatt és amiatt, hogy garantálni kell a tolmácsolási szolgáltatások rendelkezésre állását és folytonosságát, a Tolmácsolási Főigazgatóság korlátozott számban köteles tartalék tolmácsokkal rendelkezni. Amennyiben nem rendelkeznek tartalékkal, úgy az csak látszatmegtakarítás, hiszen ha nem lehet helyettesíteni egy hiányzó tolmácsot és így biztosítani a szükséges nyelvi lefedettséget a működéséhez szükséges valamennyi kapcsolnyelvvvel együtt, a tolmácmunkacsoport működésképtelenné válik. Mivel egy tolmács távolléte egy teljes ülés törlését jelentheti, a tartalékigénybevétel ésszerű kockázatkezelési intézkedésnek tekinthető. Emellett a tolmácsolás természetéből adódóan, valamint a magas minőségi színvonal biztosítása érdekében a Tolmácsolási Főigazgatóságot köti a munkafeltételekről szóló egyezmény, amely korlátozza azon munkaiületek számát, ahol a tolmács dolgozhat, és amely korlátozott készletű előírásokat tartalmaz. A készletet illetően további két körülményt is figyelembe kell venni:

- A fennmaradó fél napra gyakran nehéz máshová átirányítani a főállású tolmácsokat, akik a személyzeti szabályzatok szerint jogosultak bármely napon félmunkaidőben dolgozni.
- A személyzeti szabályzatok értelmében az intézmények nem írhatják elő az állandó személyzetnek, hogy mikor – például azokban az időszakokban, amikor kevesebb a munka – vegyenek ki szabadságot.

A Tolmácsolási Főigazgatóságnál már érvényben van az a politika, amelynek keretében ösztönzik a szabadságra menetelt a kevésbé aktív időszakokban, és a képzéseket is ezekre az időszakokra összpontosítják. A Bizottság folytatja erőfeszítéseit az implicit készletű költségek további csökkentésére. A fent ismertetett okok és a többi intézmény üléseinek késői visszamondása miatt azonban e területen korlátozottak a tényleges megtakarítás lehetőségei.

46. A Bizottság képes adatokat nyerni a visszamondásokról és képes lenne kimutatni a tolmácsok átirányítását, azonban ez egy folyamatos feladat lenne és az adatok illetően nyomon követése túlságosan költséges lenne az esetleges előnyökhöz képest.

47. Az, hogy kilenc olyan munkanap volt, amikor legalább 100 főállású tolmács állt implicit készenlétben, egyszerűen azt illusztrálja, hogy a tervezett napirendet későn, rendkívüli körülmények miatt módosították: az Európai Tanács rendkívüli csúcstalálkozója miatt az összes többi tanácsi ülést vissza kellett mondani, valamint volt egy 2 napos sztrájk is. Az AIC-k szerződését a szerződés futamidejének első 60 napjában nem lehet felmondani, de a költségek visszafogása érdekében ezeket a szerződéseket helyi szerződésekkel alakítják át. Üléseik visszamondása esetén a főállású tolmácsokat készenlétbe helyezik.

48. A tolmácsolási szolgálatok nem határozhatják meg sem az ülések ütemét, sem a napirendek tartalmát. A küldöttségek akkor ülnek össze, amikor azt szükségesnek tartják, a tolmácsolási szolgálatok pedig biztosítják az igényelt tolmácsolást.

54.

- a) A Tolmácsolási Főigazgatóság árrendszere általánosan alapú, amelyet az egyes igényléstípusok függvényében módosítanak: a későn foglalt ülések, a késő este, hétvégén vagy ünnepnapokon tartott ülések többre kerülnek. A visszamondott üléseket szintén kiszámlázzák. Politikai szempontból elfogadhatatlan a nyelvek szerinti árdifferenciálás, mivel ez aláásná az egyenlőségnek a Szerződésben lefektetett elvét.
- b) A Bizottságnál vesztség jelentkezik, mivel az ügyfélintézmények rendszerint kevesebbet fizettek a Tolmácsolási Főigazgatóság által igényelt teljes áránál. A Bizottság tudatában van a RÁ-rendszer (MAD mise à disposition) hiányosságainak. Emiatt új rendszert alakított ki a nyújtott tolmácsolási szolgáltatás mennyiségének mérésére és hamarosan készen áll új, az üléseken alapuló számlázási rendszer bevezetésére. Ez a rendszer közelebb áll a valósághoz, és olyan jellemzőket is magában foglal, amelyek lehetővé teszik egy adott ülés költségének megbízható előrejelzését, mielőtt megtörtént annak igénylése. Sor került szimulációkra, és a rendszert 2004-ben előterjesztették a Tanácsnak, a Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. 2005-ben a két számlázási rendszer párhuzamosan fut azzal a céllal, hogy 2006-ban az ülésalapú számlázást lehessen alkalmazni az intézményekkel szemben.
- c) A Tolmácsolási Főigazgatóság által alkalmazott ár alkalmas az intézményközi számlázásra, de nem hivatott a teljes költségeit fedezni.
- d) Az ügyfélintézményekkel kötött szolgáltatásszint-szerződések összhangban állnak az ülésekhez rendelkezésre álló technikai feltételekkel és erőforrásokkal, de nem kizárólagos ki az uborkaszegzont, mivel az igényeket az egyes intézmények határozzák meg tervezésük és politikai menetrendjük függvényében, és ezt a Bizottság tolmácsolási szolgálatai jelenleg nem tudják befolyásolni.

e) Jóllehet az új számlázási rendszer bevezetése csökkentené a számlázás munkaigényességét, a Tolmácsolási Főigazgatóság tudatában van annak, hogy a tolmácsolási erőforrásokkal való gazdálkodás maximális hatékonyságát csak a számítógépes rendszerek intézmények közötti összekapcsolásával lehet elérni, és folytatja az ezirányú erőfeszítéseket. Biztonsági megfontolások és az intézményi rendszerek felépítésében jelentkező különbözőségek miatt időigényes az intézmények közötti IT kapcsolatok kialakítása.

55. A Bizottság pozitívan értékeli a tolmácsszolgálatok által az intézményközi együttműködés terén tett előrelépéseket. Az eredmények túlmutatnak a „Chêne-jelentés” ajánlásain, és kiterjednek olyan területekre is, mint a képzés és az utóbbi időben – jóllehet korlátozott mértékben – a főállású alkalmazottak cseréje.

– (4. francia bekezdés) A tolmácsokra vonatkozó, intézményenként eltérő munkafeltételek még akadályozzák a munkaerő-kölcsönzés optimális arányának kialakulását. Ennek ellenére a szolgálatok az elmúlt években azon dolgoztak, hogy az intézményközi együttműködés valamennyi területén előrelépés történjen.

56. Az intézményközi együttműködés terén tényleges előrelépés történt. A különböző szolgálatok folytatják működésük lehetséges mértékben történő kiigazítását, hogy olyan területeken is előrelépést érjenek el, mint a főállású alkalmazottak kölcsönös igénybevétele, valamint munkamegosztás az intenzív tevékenységgel jellemezhető időszakokban. Azonban még mindig van tere az együttműködés fejlesztésének és megerősítésének – amint arra a Mr. Claude Chêne által elnökölt intézményközi munkacsoport 2002. évi jelentése rámutatott – az egyes intézmények politikai függetlenségének sérelme nélkül.

57.

a) A tolmácsszolgálatok közötti, az AIC-k alkalmazására irányuló versenyt korlátozza az AIIK-kal való megegyezés, amelyet valamennyi intézmény alkalmaz. Az intézményközi együttműködés fejlesztésének jelenlegi szakaszában azonban egyértelműen az a feladat, hogy jobban összehangolják a foglalkoztatásért felelős részlegek tevékenységeit.

b) A tolmácsszolgálatok a biztonsággal kapcsolatos nehézségek és az intézményi IT architektúrák különbözősége ellenére az intézmények közötti kommunikációs rendszerek javításán dolgoznak. 2005-ben előreláthatólag jelentős előrelépésre kerül sor. A különböző munkafeltételek és egyéb személyzeti előírások miatt még nem alakítottak ki intézményközi iránymutatásokat a főállású tolmácsok kölcsönzésére vonatkozóan, de a szolgálatok dolgoznak ezen nehézségek elhárításán. A szolgáltatás garantált színvonalának biztosítása azonban csak kötelező erejű, és nem ad hoc határozatokkal lehetséges.

c) A jelenlegi szervezeti felépítés keretében eseti jelleggel már lehetséges az utazási költségeket csökkenteni oly módon, hogy a másik intézmény által már szerződöttnél nem helyi ACI-k otthlétét kihasználják más, a megbízás környékére eső napokra. Előreláthatólag 2005 szeptemberétől teljes körű, a szabadúszó tolmácsok rendelkezésre állására és a velük való globális gazdálkodásra vonatkozó IT kommunikáció valósul meg az intézmények között.

d) Mihelyt a jelenleg is zajló tesztidőszakot követően 2005 szeptemberében beindul a különböző intézmények IT rendszerei közötti online kommunikáció, teljes mértékben működni fog a szabadúszókkal való közös gazdálkodás, ideértve a kiválasztást, az engedélyezést, a minőségellenőrzést és a fizetést.

58. Egy valamennyi EU-intézménynek tolmácsolási szolgáltatást nyújtó egységes intézményközi szolgálat létrehozása intézmények közötti politikai szintű döntést igényelne. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy az intézményközi együttműködés elmélyítése méretgazdaságossági előnyöket és megtakarításokat eredményezhetne anélkül, hogy az megkérdőjelezné az intézmények költségvetési és személyügyi függetlenségét, valamint azon képességüket, hogy politikai napirendjüket kiigazítsák a prioritások függvényében. Hogy értékelni lehessen az egységes tolmácsolási szolgálat előnyeit az intézményközi együttműködés javításához képest, a többi intézménynek egyértelműen jeleznie kellene azt, hogy hajlandó ilyen irányú lépéseket tenni az intézményközi együttműködés továbbfejlesztésének alternatívájaként. A fokozott erőfeszítések és jelentős erőforrás-ráfordítások eredményeként ugyanis már sor került a kifizető irodák egybeolvasztására, az akkreditált szabadúszók közös listájának létrehozására, valamint közös versenyvizsgák és akkreditációs tesztek lebonyolítására. Ezeket az erőfeszítéseket konszolidálni és fokozni, az eredményeket pedig elemezni kell: mielőtt döntés születne a további lépésekről, az előnyök és megtakarítások részletes elemzésére van szükség.

59. A tolmácsolási igények számának ingadozásai miatt évről évre változik a főállású tolmácsok és a tolmácsolási szolgáltatókra alkalmazott szabadúszók átlagos aránya. A bővítést közvetlenül megelőző időszakban például csökkent a tolmácsolásra beosztott főállású tolmácsok száma, mivel egyesek közülük már a csatlakozó államokban segítettek a bővítés előkészítését. Más alkalmazottak az új nyelvekkel kapcsolatosan szervezett akkreditációs tesztek értékelő bizottságaiban vettek részt. E nyelveknél szem előtt kell tartani azt, hogy a tolmácsolási szolgáltatások egyenlőre nagyrészt akkreditált szabadúszókra támaszkodnak, és ez utóbbiak aránya összességében növekedik 2004. május 1. óta.

60. Az arányokat nem lehet egyik napról a másikra megváltoztatni. Hosszú távon azonban lehetséges a tervezés. A nyelvi összetételek kérdése megakadályozza a tolmácsolási szolgáltatókat abban, hogy kötött arányokat alkalmazzanak, mivel a tolmácsok eltérő nyelveket ismernek, és a főállású tolmácsok nagyon gyakran szélesebb körű nyelvi kombinációkkal rendelkeznek, mint a szabadúszók. A főállású tolmácsok a minőségellenőrzés, az ülések folytonosságának, valamint a politikailag érzékeny ülések titkosságának fenntartásához is szükségesek.

61. 2003-ban versenyvizsgát szerveztek a görög nyelvre vonatkozóan, 2006-ban pedig a portugál nyelvre vonatkozóan kerül sor versenyvizsgára. Az „igénylésalapú” rendszer Tanács általi bevezetését követően megváltozott a helyi és a nem helyi szabadúszók aránya. Jelenleg több helyi szabadúszót alkalmaznak, mivel a nem helyiek bejelentett szakmai működési székhelyüket Brüsszelbe helyezték át, ami lehetővé tette a költségek jelentős mértékű csökkentését.

63. A magasabb AIC utazási költségek abból adódnak, hogy a Bizottság köteles pontosan alkalmazni a Szerződés feltételeit és köteles tiszteletben tartani az utazási költségek megtérítését előíró feltételeket. Az utazási díjakkal kapcsolatos információk közlésétélén keresztül az AIC-ket arra ösztönzik, hogy a lehető legolcsóbb jegyeket vásárolják meg, a főállású tolmácsok ezzel párhuzamosan a vállalati foglalási árak és a csökkentett viteldíjak előnyeit élvezik.

68. A Tolmácsolási Főigazgatóság köteles tiszteletben tartani a Szerződés feltételeit és annak részletes szabályait: ezek szerint az AIC-nek nem kell bizonyítania azt, hogy a legolcsóbb rendelkezésre álló jegyet vásárolta meg. Amennyiben betartják a Szerződés feltételeit, a Tolmácsolási Főigazgatóságnak ki kell fizetnie a jegyet. A légitársaság értékesítési politikája szintén hatással bír a jegyek árára.

70. A Tolmácsolási Főigazgatóság nem rendelkezik azon rugalmassággal, hogy nyomon kövesse a piaci feltételeket, hiszen kötik a Szerződés feltételei. Mindazonáltal az AIC-k alkalmazásakor magas követelményeket alkalmaznak, és a tolmácsok munkafeltételeiről szóló szerződés betartásán keresztül a minőséget is biztosítják. Az AIC-k színvonaláról rendszeres jelentés készül, és valamennyien átmentek egy akkreditációs teszten, hogy a szabadúszók intézményközi listájára kerülhessenek. Nyelvi képzések is rendelkezésükre állnak azokban az időszakokban, amikor kevesebb a munka.

71. A jelenlegi Szerződés nem biztosítja annak lehetőségét, hogy visszamondott ülések esetén kevesebbet fizessenek. A Bizottság azonban más nemzetközi intézményekhez képest kevesebbet fizet az általa alkalmazott AIC-knek.

73. A Tolmácsolási Főigazgatóság tudatában van annak, hogy az általa nyújtott tolmácsolási szolgáltatások minőségére vonatkozóan rendkívül magas a megelégedettség aránya, és törekszik a minőséggel kapcsolatos hírnevének fenntartására, például a tematikus képzéseken keresztül. Ezenfelül egy külső vállalat tanulmányt készít a jobb dokumentációra vonatkozóan azzal a céllal, hogy a tolmácsokat az üléseket megelőzően jobban el lehessen látni dokumentációval. E témában a végső jelentés 2005-ben várható.

76. Határozott iránymutatás létezik arra nézve, hogy a nehéz ülések vonatkozásában állandóak maradjanak a munkacsoportok, de előre nem látott események, vagy bizonyos erőforrások elérhetősége nem mindig teszi ezt lehetővé.

Egy ún. „önkéntességi” szabályozás van érvényben (a tolmácsok kinyilváníthatják érdeklődésüket meghatározott ülések iránt), és figyelnek az állandó munkacsoportok fenntartására.

78. A tolmácsolás rendkívüli mértékben szakosodott foglalkozás, amely fokozott összpontosítást igényel. A minőség fenntartása érdekében meghatározott munkafeltételek szükségesek. A fennálló korlátozások, azaz délelőtt legfeljebb négy órnyi munka, kötelező 90 perces ebédszünet, és hogy a rendes munkanap 18:30-kor fejeződik be, ahhoz szükségesek, hogy folyamatosan biztosított legyen a tolmácsolás minősége. Amennyiben azonban azt az ülés szervezők előre kérik, meg lehet állapodni arról, hogy 18:30 után is folytatódjon a tolmácsolás.

81. A Bizottság megítélése szerint a 6 hetes előzetes igénylési idő ésszerű időtartam a legjobb minőség/ár arány biztosítására, így lehetséges a megfelelő előrejelzés, a jó erőforrás-tervezés és -gazdálkodás. Ez problémákat okozhat a többi intézmény számára, de a Tolmácsolási Főigazgatóság eseti jelleggel megpróbálja kezelni ezeket a problémákat. A késői igénylések magasabb költségeket eredményeznek.

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

82. A Bizottság méltányolja, hogy a tolmácsolási kiadások visszafogására irányuló, az elmúlt öt évben tett erőfeszítéseit elismerik.

83. A bővítés előre történő tervezést igénylő folyamat. Noha a Tolmácsolási Főigazgatóság az új tagállamokban már korán aktív tájékoztató tevékenységet folytatott, és jelentős mértékben segítette a konferenciatorlmácsolási tanfolyamok beindítását és azok irányítását, különösen egyes új nyelvek esetében továbbra sincs elegendő tolmács. A Bizottság azonban nem vállalhatja magára a tolmácsolási képesítések és a megfelelően képezett tolmácsok biztosításának alapvetően tagállami feladatát.

84. A bővítéssel összefüggő tolmácsvenyvizsgákat 2003. április elején – 13 hónappal a bővítés előtt – hirdették meg, és nyelvtől függően 2004 márciusa és novembere között zárták le őket (a máltai nyelvű versenyvizsgát 2003 decemberében zárták le, jöllehet, sikeres jelöltek nélkül).

Egyes új nyelveknél a sikeres jelöltek elégtelen száma a nemzetközileg elismert követelményeknek megfelelően képzett tolmácsok hiányának tudható be.

86. A tolmácsolási szolgálatok az igénylésnek megfelelően minőségi tolmácsolást biztosítanak a megfelelő időben. Amennyiben a szervezők visszamondják az üléseket, a szabaddá vált tolmácsokat más ülésekre osztják be. A Bizottság megítélése szerint a 6 hetes előzetes igénylési idő ésszerű időtartam a megfelelő előrejelzéshez, a jó erőforrás-tervezéshez és -gazdálkodáshoz. Ez néha problémákat okozhat a többi intézmény számára, de a Tolmácsolási Főigazgatóság eseti jelleggel kezeli ezeket a problémákat.

87. A készenlétben tartott, korlátozott számú tartalék tolmácsi erőforrás a kockázatkezelési politika része, amelynek célja a visszamondással járó költségek kiküszöbölése, valamint az, hogy a Tolmácsolási Főigazgatóság meg tudja felelni kötelezettségének, azaz a minőség, a rendelkezésre állás és folytonosság követelményének. Az általa kiszolgált intézmények politikai természetének fényében a Főigazgatóság feleslegessé válna, amennyiben nem lenne képes megfelelni ezeknek a követelményeknek.

88. A Tolmácsolási Főigazgatóság képes lenne adatokat nyerni a visszamondásokról és bemutatni a tolmácsok átirányítását, azonban ez egy folyamatos feladat lenne, és az adatok illetően átfogó nyomon követése túlságosan időigényes lenne. Az e célra alkalmazott pótlólagos munkaerő költsége semlegesítené az esetleges előnyöket.

89. A számlázási egységár, noha alkalmas az intézményközi számlázásra, valóban alacsonyabb az összes költség figyelembevételéhez szükséges árnál, hiszen a megállapodott egységár a Tolmácsolási Főigazgatóság és annak intézményi ügyfelei közötti alku eredménye. A Tolmácsolási Főigazgatóság nem szüneteltethetné a tolmácsolást, amennyiben nem sikerül megállapodni a számlázási egységárról.

90. A Bizottság vonatkozásában szigorúan alkalmazzák az AIIC-vel kötött Szerződést, így a jelenlegi feltételek mellett nem lehet további megtakarításokat elérni. A Bizottság megítélése szerint csak a Szerződés újratárgyalásával lehetne további megtakarításokat elérni. 2002 óta szorosabb intézményközi együttműködés zajlik, és folyamatos a számítógépes rendszerek további integrációja – ezek a konferenciatolmácsolás terén továbbra is a Bizottság legfontosabb feladatai között szerepelnek.

91. A Bizottság egyetért azzal, hogy fontolóra kellene venni az AIIC-vel kötött szerződés újratárgyalását, hogy a szabadúszó tolmácsok vonatkozásában az állandó személyzetéhez hasonló utazási szabályokat alkalmazzanak. Ami azonban az utazási irodákkal, légitársaságokkal vagy szállodákkal való egyedi szerződéseket illeti, a Tolmácsolási Főigazgatóság megítélése szerint az Igazgatási Főigazgatóság által már alkalmazott megközelítés megkettőzése nem hatékony. A szerződés újratárgyalásának lehetősége is csak akkor eredményezne további előnyöket, ha az AIC bérezési struktúráját összhangba hozzák az állandó alkalmazottakra vonatkozó adminisztratív reform szellemével, valamint tekintettel vannak az Unió bővítésének eredményeként adódott új körülményekre. Az AIIC szerződés újratárgyalása valamennyi érintett EU-intézmény hozzájárulását igényli.

93. A tolmácsolás rendkívüli mértékben szakosodott foglalkozás, amely az összpontosítás és a felkészülés magas szintjét igényli. Az ügyfeleket kielégítő minőségi szint fenntartása érdekében meghatározott munkafeltételek szükségesek. A munkafeltételekre vonatkozó, Szerződés szerinti korlátozások biztosítják, hogy folyamatosan garantált legyen a tolmácsolás minősége. Amennyiben azonban azt az ülésszervezők előre kérik, meg lehet állapodni hosszabb munkaidőről is; ilyenkor megváltoztatják a munkacsoportot, vagy egyéb megoldást keresnek.

94. Egy valamennyi EU-intézménynek tolmácsolási szolgáltatást nyújtó egységes intézményközi szolgálat létrehozása politikai szintű döntést igényelne. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy az intézményközi együttműködés elmélyítése méretgazdaságossági előnyöket és megtakarításokat eredményezhetne anélkül, hogy az megkérdőjelezné az intézmények költségvetési és személyügyi függetlenségét, valamint azon képességüket, hogy politikai napirendjüket kiigazítsák a prioritások függvényében. Hogy értékelni lehessen az egységes tolmácsolási szolgálat előnyeit az intézményközi együttműködés javításához képest, a többi intézménynek egyértelműen jeleznie kellene azt, hogy hajlandó ilyen irányú lépéseket tenni az intézményközi együttműködés továbbfejlesztésének alternatívájaként. A fokozott erőfeszítések és jelentős erőforrás-ráfordítások eredményeként ugyanis már sor került a kifizető irodák egybeolvasztására, az akkreditált szabadúszók közös listájának létrehozására, valamint közös versenyvizsgák és akkreditációs tesztek lebonyolítására. Ezeket az erőfeszítéseket konszolidálni és fokozni, az eredményeket pedig elemezni kell: mielőtt döntés születne a további lépésekről, az előnyök és megtakarítások részletes elemzésére van szükség.

95. A Bizottság egyetért abban, hogy folytatni kell a többnyelvűség által támasztott kihívás hatékony kezelésére irányuló erőfeszítéseket, a tolmácsolási költségek kordában tartása mellett. Ezt az intézményközi együttműködés konszolidációjával – itt főként az állandó személyzet igénybevételére kell gondolni –, valamint a szabadúszó tolmácsok utazási és bérezési feltételei egyszerűsítése lehetőségeinek feltérképezésével lehetne elérni, az AIIC-vel kötendő szerződés újratárgyalásán keresztül. Egy egyetlen intézményközi hivatal felállításának előnyeiről akkor érdemes független tanulmányt készíteni, miután az előbbi területeken konszolidálták az előrelépéseket, és az intézmények egyértelmű politikai megközelítést határoztak meg a tolmácsolással kapcsolatos önállóságukat illetően.